

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő, Redactor responsabil-Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc. Administartor: delegat si grant responsabil-felelős igazgató: Schwartz Endre. Proprietar-tulajdonos: Fratrnitas S. A. R. de Editura. Registrul publicatiunii: periodice No. 43. Dos. 889. 1933. Tribunalul Cluj, Sectia III.

Ara 5 lej

Csütörtök, július 18.
1940-5700. Tamuz 12.
XXIII. évfolyam, 160. szám.

Taxa postalá
plátta in num
No. 30237/1934

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop

10. Telefon: 18-60. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. —
Hirdetések díjszabás szerint. — Az
„UJ KELET” a transilvaniai és
bánsági zsidóság egyetlen napilap-
ja. Cikkeink utánnomását csak a
forrás megjelölésével engedjük meg.

**OKOS EMBER HALLGAT ÉS SZÓT FO-
GAD.**

**AKI VIGYÁZ SZAJARA ÉS NYELVERE,
LELKÉT SOK BAJTOL VÉDI.
HOGY KIVÁNHATOD, HOGY MAS
ŐRIZZE TITKODAT, HA ARRA SAJÁT
MAGAD KÉPTELEN VAGY.**

Külpolitikai szemle

A Timpul írja:
A német és az olasz sajtó nagyjelentőségű
kommentárokkal kíséri a francia kormány-
zati rendszer átalakítását.

Ismeretes, hogy a francia állami élet gyors
restaurálásának érdekében Franciaország
megváltoztatta alkotmányát; a nemzetet te-
kintélyi államban szervezte meg, Pétain mar-
shall vezetésével.

Az új kormány legfőbb gondja a nemzet-
védelem felé irányul, amelyet az ifjúságnak
új szellemben való nevelése, a család támog-
tatása és megszilárdítása, a nemzeti öntudat-
nak a megerősítése, a francia alkotási kész-
ség és munkahagyományok ösztönzése által
vet elérhetőnek.

A német és az olasz sajtó azonban barát-
ságtalanul és általában kedvezőtlenül fo-
gadta Franciaországnak ezirányú erőfeszíté-
seit.

A francia ujjáépítési tervet vizsgálva a
Völkischer Beobachter-ban Alfred Rosenberg
birodalmi vezető megállapítja, hogy Francia-
ország politikai vezetőinek művelői kivül-
lik az a „titkos reménység, hogy egy szép
napon és egy kedvezőbb pillanatban újból
életre keltik a régi demokráciát” annak elle-
nére, hogy megszüntették „éppen azt az in-
tézmenyt, amelynek segítségével Francia-
ország politikailag és erkölcsileg teret hódí-
tott Európában”, vagyis a parlamentet.

Az olasz bírálatok azt vetik a francia-
országi átalakulás szemére, hogy csupán
utánzása a totális rendszereknek, amelyet
azonban olyan emberek valósítanak meg,
„akik tulságosan kötve vannak múltjukhoz,
semhogy kezesselei lehetnének egy másik
jövők”. Az olasz sajtóból, amely megállá-
pításában sokkal határozottabb, mint a né-
met, olyan kijelentést sem hiányzanak,
amelyek franciára fordítva körülbelül így
hangzanak: „Franciaország tpevd, ha azt
hiszi, hogy ilyen módon megtérszitheti a
győzteseket és kedvezőbb békefeltételeket
csikarhat ki”.

Francia körök válaszoltak ezekre a kom-
mentárokra. Ezeket a válaszokat összefoglat-
ta a Havas hírszolgálati iroda egyik távirata,
amely hangsúlyozza, hogy Franciaországnak
azonnal meg kell valósítania ujjáépítését
„egy olyan kormányzati eszköz segítségével,
amely azonnali, mélyenjáró és határozott
tevékenységre képes”. A francia válasz rá-
mutat arra is, hogy a francia államreform
nem utánzás eredménye, hanem saját állami
tapasztalatok szüleménye. Az egyhangú jóvá-
hagyás, amely a reformokat fogadta, bizo-
nyította annak, hogy „a határozatok már
régibbről megértek és hogy elegendő volt
csupán a bátorság az életrekelésükhöz”.

Ezen érvelés kiegészítésében hangsúlyozzák
azt a gondolatot is, hogy a mai tevékenység-
get „rendszeresen, az egész országot átöle-
lően fogják megvalósítani”. Ezt a megvalósi-
tást „nem idegen példák sugalmazzák; a
visszatérést jelenti azokhoz a hagyományos
értékekhez, amelyek mindenkor a francia
lélek és francia élet igazi alapját alkották”.

Ennek az igen érdekes ideológiai termé-
szeti vitának a végső konkluzióját Alfred
Rosenberg ama megállapítása képezi, hogy a
nemzeti szocialista fejlődés által építendő új
és egységes Európa elsősorban a népek ter-
melési képességeit fogja szemelött tartani.

Ezt az eszmét az egész világnak meg kell
értenie, mert egyike „a nagy európai konti-
nentalis gondolatoknak”.

A német birodalom, amely elérkezett az új
Európa előkészítésének mindennél fontosabb
pillanatához, elsőbbséget nyújt a társadalmi
és gazdasági eszméknek és másodrendű sze-
repet juttat a nemzeti gondolatnak, amely a
háborút megelőző forradalmi erőket áthatotta
és dinamizálta.

A Reich nem tekintti szükségesnek a poli-
tikai szervezkedési formák azonosságát, a
nemzeti szocialista, totális és parancsuralmi

Roosevelt nem jelölteti magát az elnökségre

**Nem sikerült biztosítani az egyhangú jelölést
a demokrata párti konventjén**

CSIKÁGÓ, július 17. (Rador.) Farley postaügyi miniszter kijelentette, hogy be-
nevezett a demokrata párt elnökjelöltjei közé. Garner, Willer és Seading hasonló
lépést tettek. Ezzel megakadályozták, hogy Roosevelt elnököt közfelkiáltással je-
löljék.

CSIKÁGÓ, július 17. (Rador.) Barklay szenátor közölte Roosevelt nevében,
hogy az elnöknek nem áll szándékában jelöltetni magát az elnökválasztásokon. A
delegátusoknak teljes szabadságában áll kijelölni a demokrata elnökjelöltet.

A demokrata párt vezetői nagy erőfeszítéseket tettek Roosevelt egyhangú jelölésének biztosítása érdekében

Washington, július 17. (Rador.) Roosevelt
elnök a sajtó képviselői előtt kijelentette,
hogy Barkley szenátor szerdán világosan
közölni fogja, hogy az Egyesült Államok el-
nöke kívánja-e elnöki megbízatásának meg-
újítását. Barkley a demokrata párt nagy-
gyűlésén tartandó beszéde után fogja meg-
tenni ezt a bejelentést.

CSIKÁGÓ, július 17. (Rador.) A demokrata

párt csikágói elnökjelölő nagygyűlésén ked-
den — mint a Reuter iroda jelenti — erő-
feszítéseket tettek abban az irányban, hogy
Farley, Garner és Wheeler híveit meggyőz-
zék arról, hogy az első szavazásnál Roose-
veltre szavazzanak, hogy ilyenformán egy-
hangulag, közfelkiáltással történjen a jelöl-
tetése. Ezek az erőfeszítések nem ve-
zettek sikerre.

A washingtoni kormány emlékiratot intézett a délamerikai államokhoz az amerikai európai birtokok ügyében

Washington, július 17. (Rador.) A Reuter
iroda azzal a Santiago di Chiliból származó
hírral kapcsolatban, hogy az Egyesült Álla-
mok jegyzéket intéztek Chile kormányához
a közép- és délamerikai európai birtokok
védeltségük alá vétele ügyében, megállapít-
ja, hogy washingtoni jólértelű körök sze-
rint az Egyesült Államok más délamerikai

államokat is felkértek arra, hogy tudassák
magatartásukat ezzel a javaslattal kapoco-
latban. A washingtoni miniszterelnökség
tisztviselői kijelentik, hogy nincs tudomásuk
formális jegyzékről, de nem tagadják, hogy
az Egyesült Államok chilei nagykövete
emlékiratot nyújtott át ebben a kérdésben.

Cordell Hull nyilatkozata a távolkeleti áru- szállítások korlátozása ellen

Washington, július 17. (Rador.) A Reuter
iroda közli Cordell Hull külügyminiszter
alábbi nyilatkozatát:

— Azzal a hírral kapcsolatban, hogy a ja-
pán kormány kérésére az angol kormány
ideiglenesen beszünteti Birman keresztül a
szállításokat a csunkingi kormány számára,
az Egyesült Államok kormánya kijelenti,
hogy érdeke fűződik ahhoz, hogy a világ
összes kereskedelmi útjai nyitva álljanak. Az
Egyesült Államok kormányának véleménye
szerint a fentebbihez hasonló intézkedések
— ha az tényleg megtörtént —, valamint a
kínai vasutakkal kapcsolatban legutóbb
életbeléptetett rendelkezés igazságtalan aka-
dályokat gördít a világkereskedelem útjába.

Honolulu, július 17. (Rador.) A DNB jelen-
tése szerint nyolc amerikai cirkáló, tíz tor-
pedórombolótól kísérve elhagyta Haway szí-
gét és ismeretlen rendeltetési helyre távo-
zott. Egy másik hajócsoport, négy cirkáló,
két torpedóromboló és egy repülőgépanya-
hajó a harbouiri (Haway sziget) kikötőből

délkeleti irányba futott ki a Mauri szigetek
felé.

Newyork, július 17. (Rador.) A Stefani je-
lenti: A New York Times az amerikai kor-
mánynak azzal a jegyzékével foglalkozva,
hogy nem engedi meg a burmai ut lezárását,
megállapítja: Ezt úgy lehet értelmezni, hogy
Angliát Japánnal szembeni ellenállásra biz-
tatják.

Amerika hajókat küld az angol
gyermek megmentésére?

Newyork, július 17. (Rador.) Az amerikai
asszonyok szövetségének vezetősége kiált-
ványban fordult az Egyesült Államok kor-
mányaéhoz, küldjön hajókat az angol gyer-
mek segítségére. A New York Times teljes
első oldalán közli a kiáltvány szövegét.

Newyork, július 17. (Rador.) Keller képví-
selő javaslatot terjesztett elő a semlegességi
törvénynek olyértelmi megváltoztatására,
hogy amerikai hajók háborús vizekre léphe-
senek menekült gyermekek felvétele érdeké-
ben.

rendszer elfogadását, vagy kölcsönzését, va-
lamint a doktrináris utánzást és az olyan belső
forradalmat, amelyet közigazgatási uton ké-
szítenek elő.

Ezt csupán a nemzeti szocialista forradal-
om kései visszhangjának tekintik azokban az
államokban, amelyek nem tartottak lépést
az idővel és amelyek a reformok kikerülhe-
tetlen órájában, használhatatlan kölcsönzé-
sekhez és utánzásokhoz folyamodnak, ahe-
lyett, hogy kollektív erőfeszítések árán a
nemzeti lényegüknek megfelelő, belső meg-
szilárdulás útjára lépjenek.

Mint mindenkor a történelemben, az álla-
mok jövőbeni jogait, határait és kincseit az

illető országok munkaejeje, vezetési és szer-
vezési készsége fogja meghatározni, nemzeti
erőjük, amely a gazdasági, társadalmi és poli-
tikai alkotásokban nyer végső kifejezést.

Ez Alfred Rosenberg mai, valamint Me-
gerle tegnapi és mai kommentárjainak vilá-
gos értelme.

A német sajtó, amely elsősorban Európa
jövőbeni szervezési elveinek szenteli figyel-
mét, még nem nyilatkozott Churchill beszéde-
ről. Az a kevés hír azonban, amely ezideig
beérkezett, arra enged következtetni, hogy
Berlinben a választ abban a nyilatkozatban
szövegezték meg, amely szerint az Anglia
elleni végső támadás nem késhet sokáig.

VILÁG TUKRE

A hároméves kínai- japán háború

Vasárnap mult három esztendeje, hogy
Peking közelében a Marco Polo hidon, ahol
csupán kisebb kínai és japán csapategysé-
gek állottak, megindult az a hatalmas kon-
fliktus, amelynek végső kimenetele ma sem
látható be. Az akkori eseményekről nin-
csenek egységes értesüléseink. A jövő tör-
ténétíróját egyébként kevésbé érdekelheti,
hogy mennyiben fedik az igazságot a kínai
és japán előadások, csak annyi bizonyos,
hogy a pekingi harc kétségtelenül csupán
egy kicsi epizód volt. A tény, ami a hábo-
rut Ázsia két nagy nemzete között kivál-
totta, szinte véletlen volt. A két ellenfél
vonakodott olyan döntést provokálni, amit
éveken át a legkülönbözőbb ürüggyel kike-
rültek. Csak három hét mulva kezdtek a
japánok erősebb hadműveletekbe, amikor
is nagyobb harci egységeket dobtak a harc-
ba, elsősorban repülőket. Ezt az akciót
nemsokára Peking és Tiencsin megszállá-
sa követte. Akkor még mindig úgy lát-
szott, mintha egy „epizódot” akarnának
likvidálni. Amikor azonban 1937 augusztus
első napjaiban Sanghajban komoly
harok törték ki, ahol kínai repülők is
résztvettek, olyan repülők, akik csupán
Csang-Kaj Sek parancsára avatkoztak a
háborúba, nyilvánvaló lett, hogy a háború
el fogja dönteni Kelet-Ázsia jövőjét.

Amióta 1931-től 1932-ig megszállották
Mandzsuriát, a japánok Kína északi ré-
szén gazdasági és katonai nyomását szaka-
datlanul fokozták. A Tang-Kuo városában
létrejött fegyverszünetben, amelyet 1933-
ban kötöttek meg, olyan zónát jelöltek ki
a nagy kínai fal és Mandzsukuo között,
ahol nem tartózkodhatott katonaság. De
már két év mulva a japán északi hadse-
reg ezen a demilitarizált területen egy lát-
szólagos kínai és független kormányt je-
lölt ki. Ugyanezt az eljárás követték Csa-
har provinciájában.

Abban az időben a japánok megkezdtek
a kínai állam alapjait a területen kívüli jo-
gok védelme alatt mindenféle csempészési
akciókkal aláaknázni. Azonban a fokozódó
elnyomatás ellenállást váltott ki a kínai
nép és egyre hangosabban és általánosab-
ban követelte a japán erőszak elhárítását.
Csang-Kaj-Sek, az új Kína kimagasló veze-
tője igyekezett a konfliktus kirobbanását
a lehetőséghez képest elhalasztani, mert
meg volt győződve róla, hogy minden to-
vábbi békeesztendő Kína számára hasznot
jelentene mindenekelőtt annyiban, hogy
katonailag jobban fel tudnak készülni és
meg tudnak szilárdítani a jövő ellenállás
gazdasági alapjait is. A generalisszimus
huzavonája végül is 1936 decemberében
egészen különös esetet eredményezett.
Csang-Kaj-Sek marsallt néhány generáli-
sa letartóztatta és azt követelte tőle, hogy
írjon alá olyan proklamációt, amelyben a
kínai nép nevében megüzeni a háborút Ja-
pán ellen. Az okos kínai marsallnak azon-
ban még ebben a kényszerítő helyzetben
is sikerült még egyszer elhárítania ezt a
meggondolatlan háborút. Am az eset ma-
ga világosan mutatta, hogy aránylag jelen
téktelem alkalom is elég lett volna ahhoz,
hogy a hamu alatt égő parázs lángra lob-
banjon.

A japánok legfontosabb háborus célja
az volt, hogy megakadályozza Kína nem-
zeti összefogását. Mindaddig, amíg a japán
csapatok kínai területen állottak, de szem-
ben velük egy szabad kínai nép élt az ő sa-
ját földjén, a japánok nem érezték magu-
kat teljes biztonságban. Három évig har-

9 évig szenvedtem kínzó gyomorbetegségben és ma az első üveg GASTRO-D. elhasználása után mindent elvettem

Rádulescu I. ur, a Mircan cég tisztviselője, Bucuresti, Str. Lipsceani 76. írja nekünk, hogy nem is meri elhinni, hogy teljesen meggyógyult volna, miután 9 évig rémesen kínlódott és nagy mennyiségű szódabikarbónát szedett, anélkül, hogy valamit is használt volna. Egy üveg GASTRO-D. elhasználása után fájdalmi megszűntek és azóta mindent elvettem.

Egyformán használ gyomor-, epe-, vese-, máj- és bélbetegségeknel, idegzavaroknál, valamint fejfájás és álmatlanság eseteiben is.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 162.— lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucuresti, Calea Victoriei 124.

Orvosok is ajánlják.

coltak kínai földön a japánok, ők maguk súlyos áldozatokat hozva, borzalmas veszteséget okoztak az ellenségnek. Történelmi birodalmuk felét elvették, a külvilággal való kapcsolataikat megszüntették, de legfontosabb célját a japán hadvezetés még sem érte el. Eppen ellenkezőleg: ez a cél a messze távolba tolódott. Semmi annyira nem kapcsolta össze a különböző kínai törzseket, semmi annyira nem ébresztette őket nemzeti öntudatra, mint a sok szenvedés, amit ennek a nagy népek három év alatt el kellett tennie a japán háboruskodások miatt. Ha történetesen Csang-Kaj-Seket katonailag le is győznék, ez semmi képpen sem jelentené, hogy tartós japán uralom tarthatná magát Kínában.

Negyvenmillió kínai költözött el a katonai megszállás elől, hogy más provinciákban keressen lakhelyet. Olyan népvándorlás volt ez, amihez hasonló nem ismert az emberiség története. Kézel 15 millió emberre becsülik azokat, akik még ma is föld nélkül ének összezsufoltan, ideiglenesen elkészített árkokban és sátrakban. E borzalmas számokhoz képest valóban jelentéktelenek az áldozatok, amiket a japán nép hozott. De a japán családok vesztesége sem csekély. Igen sokan közülük gyászolják apjukat és fiaikat, nem is szólva a roppant gazdasági károkról, amiket a japán szigetbirodalomban okozott a háború. Több, mint egy év óta nyilvánvaló, hogy Tokióban szeretnék végre likvidálni ezeket az állapotokat. A japán hadvezetés azonban éppugy, mint a hadsereg minden békeáramlat ellen erősen tiltakozik. Ez a katonai mellékkormány Nankingban látszat-kormányt nevezett ki, amelynek az volt a jelszava, hogy egész Kínát el kell foglalni.

Különösen erős a japán katonai háborus pártnak az a része, amely a mai európai háborus helyzetétől várja a japán győzelmeket. Minden áron azon van, hogy elzárja a hajózást a még meg nem szállott Kína felé. Ez a politika azonban csak az oroszok malmára hajtja a vizet, mert a még szabad Kína valósággal odasodródik Oroszország politikai szférájába. A szabad Kína viszonyai felől Európában, amelynek most igazán más gondjai vannak, nincsenek jó értesülések. Azonban annyi bizonyos, hogy a legcsekélyebb jel sem mutat arra, hogy Kína az ő ellenállásából engedni fog és pláne, hogy ez az ellenállás megbénuljon. Csang-Kaj-Sek hadseregeinek katonai helyzete semmiképpen sem kedvező. A marsall még rövid idővel azelőtt kijelentette, hogy országa három évig bírja még a háborút. Aki meg akarja ítélni a Távolkelet katonai problémáit, nem hagyhatja figyelmen kívül, hogy Kínának olyan fegyvere van, amivel például a nyugateurópai hadviselők nem rendelkeznek: a roppant terület, amely a százazres japán hadakat elnyelni tudja. Az ilyen fegyverrel szemben a modern háborus eszközök, amiket a japánok kegyetlen és kiméletlen energiával alkalmaztak, hatástalanok maradnak. Mindaddig, amíg a szabad Kína elég erős lesz ahhoz, hogy ezt a fegyvert az eddigi módon használja, olyan stratégiával, amely a legerősebb ellenfelet is végül kimeríti, Japán kihatásai a végső győzelemerre nagyon csekélyek.

Törökország, az új európai helyzetben

Ion Lugojeanu volt római követ írja az alábbiakat az Univerzálban:

Az európai, de főleg a Földközi tengeri katonai műveletek és diplomáciai helyzet gyors alakulása nem maradhatott hatástalan a Közel-Keleten. Törökország négy európai nagyhatalom, Oroszország, Anglia, Olaszország és Franciaország szárazföldi, vagy tengeri szövetségje, a tengerszorosok birtokosa, amely egyidőben ázsiai és európai állam, tagadhatatlanul a legkomplicáltabb külpolitikával rendelkezik az összes középnyagsgú államok közül.

A két évtizedes multa visszatekintő oroszbarát politika bizonyos megrázkódtatást szenvedett Saracsoğlu sikertelen moszkvai tárgyalásainak következtében, de nem kedvetlenítette el a török diplomáciát, amely továbbra is kitartóan igyekezett fenntartani a jóviszonyt hatalmas északi szövetségjével. A francia vezérkar titkos okmányainak közléte, amelyek a hatodik német Fehér Könyvet fogják alkotni, ugy látszik, hogy bizonyos feszültséget eredményeztek a török-szovjet viszonyban, noha ezek az okmányok főleg a szövetséges diplomácia tevékenységére vonatkoznak és nem terítették el a török politikát tulajdonképpen célkitűzéseitől.

Balkán állami minőségében Törökország a legutóbbi esztendőben a kölcsönös és szolidaris kezességek politikáját követte a Balkánon. E politika célja egyfelől az általános béke fenntartása, másfelől a balkáni államok közötti jóviszony és őszinte közélet megteremtése volt. Az európai helyzet új fejleményei csökkentették a balkáni politikai szolidaritás értékét, amely nagymértékben járult hozzá eddig a balkáni béke megőrzéséhez. Másfelől azonban a tengelyhatalmak diplomáciai tevékenysége arra irányul, amit kivüláglik a német és az olasz sajtó kommentárjaiból, hogy fenntartsa a békét a kontinens egészében.

Ami végül a Földközi tenger keleti medencéjét illeti, Törökország úgy vélte, hogy saját biztonságát szolgálja az 1939 októberében Ankarában megkötött háromhatalmi szerződéssel, amelynek aláírói Törökország mellett Anglia és Franciaország voltak. Franciaország összeomlása következtében eltűnik az ankarai szerződés egyik alapja. Törökország nem hadviselői magatartása mellett döntött, várakozási álláspontot foglalva el a többi Földközi tengeri hadviselő felekkel szemben és kimondta, hogy felfogása szerint a tavaly októberben megkötött szerződés alkalmas arra, hogy egyik eleme legyen szigorú védelmi politikájának.

Revfik Saydam miniszterelnök legutóbbi nyilatkozata különösen azért tarthat számot az érdeklődésre, mert visszatükrözi a török külpolitikát a legutóbbi hetek gyökeres helyzetváltozása után.

E politika módszerei változatlanok, szoros egység az államfő körül, kitartó együttműködés a nemzetgyűléssel.

Meggonndoltság és elhatározottság, ami az ország biztonságának érdekében hozandó intézkedéseket illeti; korrektség és nyíltság a külpolitikai kérdésekben.

Revfik Saydam kijelentette, hogy a francia vezérkar dokumentumainak nyilvánosságra hozatala nem nyugtalanítja a török kormányt, vagy a török népet, amelyek mindenkor őszintén és korrektül jártak el. A mai Törökország — mondotta öntudatosan a miniszterelnök — nem az egykori török birodalom. Az Atatürkökkel szembeni hűségben eltöltött husz esztendő módot nyújt a miniszterelnöknek arra, hogy szabadon beszéljen a nemzetgyűlés szöszékéről és kijelentse a következőket: „A török államférfiak maradására, menesztése, vagy kicserélése kizárólag a nemzetgyűlés határozata alapján történhetik.”

Miután körvonalazta ezt a magatartást, a miniszterelnök hozzátette, hogy a török kül-

politika egyetlen kritériuma Törökország érdeke és a köztársaság biztonsága. Törökország nyugodtan néz szembe az eseményekkel, hi marad barátaihoz és el van határozva arra, hogy megvédje függetlenségét, anélkül, azonban, hogy provokálna, vagy megtámadná szomszédait. Megelégedéssel állapítja meg, hogy azok is ugyanilyen érzelmeiket táplálják irányában. Törökországot semmilyen

A Curentul ankétja a zsidókérdésről

Meghiusultak bizonyos elemek rendbontási kísérletei

Bucuresti, július 17. (Rador.) A Curentul című lap ankétot kezdett a zsidókérdésről. A. C. Cuza királyi tanácsos kijelentette, hogy a zsidókérdés sokrétű probléma s csak egységes megoldás alkalmazásával lehet levezetni, amelyet egy olyan minisztérium vezetne, amely meg van győ-

azonnali veszély nem fenyegeti. Végül a miniszterelnök kijelentette, hogy országát az a szilárd akarat hatja át, hogy jóviszonyt tartson fenn az összes államokkal és elsősorban szomszédjaival. Reméli, hogy a közelkeleti békét semmiesem fogja megzavarni.

Ha egy ilyen eshetőség mégis előadódna, akkor Törökország egyetlen válasza függetlenségének és területi épségének fegyveres megvédése lesz.

Igy tehát, bár Törökországot szövetségi szerződés fűzi az egyik hadviselő nagyhatalomhoz, Törökország kitart nem hadviselői magtartást mellett, de hi marad barátaihoz, szemelött tartva nemzetének létérdekeit, amelyeket kész fegyveresen is megvédeni abban az esetben, ha függetlensége és épsége ellen támadást intéznének.

zódve a kérdés megoldásának szükségességéről.

A Curentul egyébként egy másik cikkében megállapítja, hogy a belügyminiszter intézkedései következtében meghiusultak bizonyos elemek rendbontásra irányuló kísérletei.

A természetes szaporulat csökkenésének szerepe a háboruban

Anglia és Franciaország hibás népesedési politikája hozzájárult ellenállásuk megtöréséhez

Tudvaevő, hogy valamely népek a háboruban való szívósságot minden időben döntő módon befolyásolta biológiai ereje: a születési és halálozási tényező. Azok a népek, amelyek a születések állandó csökkenését a lakosság számának változatlanóságát, vagy esetét tudják kimutatni, sokkal nagyobb próbára vannak téve a háboruban előforduló nagy emberveszteségek tekintetében, mint a nagy életakarással rendelkező népek.

Ebből a szempontból nézve, a háború sokkal keservesebb próbára teszi az angolokat és a franciákat, mint a németeket. A franciák és az angolok népesedési politikájának görbéje évek óta egy helyben áll, ha ugyan nem csökkent. Ez a körülmény azt mutatja, hogy a két nemzet nem rendelkezik a gyarapítási képességgel, miután életfelfogásukat az a meggyőződés vezérelte, hogy a lakosság számának növekedése teher és nem előny. Így Franciaországban régóta a két gyermek-rendszer uralkodik, míg Angliában (többek között a frontharcosok családjainak segélyezésénél) a segély arányosan csökken a gyermekek számának növekedésével. E felfogás szerint a családfejtartó megbüntette éri magát, ha több gyermekkel rendelkezik.

Ez a felfogás még meglepőbb, ha tekintetbe vesszük, hogy ugy Angliának, mint Franciaországnak érdekében állana lakosságának gyarapítása. Angliában 46 millió ember áll szemben az Angol világbirodalom 450 millió lelkével, míg Franciaország 42 millió lakossal ural 62 millió embert. Ezzel szemben a 80 millió német nép egyetlen gyarmattal sem rendelkezik. Németország természetes szaporulata, amely 1933-ban Angliához és Franciaországhoz hasonlóan, stagnálással fenyegetett, azóta

hatalmas növekedést mutat. Mig 1933-ban 1000 lakosra 14.7 tized születés esett, addig 1939-ben 21.3 tized, anélkül, hogy a halálozási arányszám változást szenvedett volna. Az utóbbi négy év természetes szaporulata közel 2 millió lélek. Ezzel szemben Franciaországban ugyanezen idő alatt a természetes szaporulat közel 77 ezer ember csökkenést mutat ki. Savvy francia statisztikus számításai szerint, ha az eseménye ktovábbra is olyan iramban fejlődnek, mint az említett négy esztendő alatt, ugy Franciaország lakossága 1985-ben 29 millióra fog lecsökkenni.

Franciaország ma is képtelen idegen segítség nélkül időre betakarítani a termést és ugyancsak több ezer idegen munkást alkalmaz bányáinak kiaknázására, valamint a különböző iparágakban is. Franciaországnak nincs megfelelő embere gyarmatai számára sem, ugy, hogy gyarmatainak gazdasági kiaknázására idegen országokból hozott munkaerőket kénytelen alkalmazni. Franciaországnak — népesedési politikája miatt — le kell mondani európai nagyhatalmi rangjáról.

De Angliában sem sokkal kedvezőbb a helyzet. Az 1934-ben kimutatott ezer lakosra eső 15.3 tized természetes szaporulatot mai napig meg tudja ugyan tartani, de még is távol áll a német kimutatástól.

Nem kell csodálkozni azon, hogy angol felelős emberek aggodalommal szemlélik ezt a körülményt és mindent el fognak követni, hogy ebben a háboruban kikerüljék a nagy emberveszteséget. Egy ideje elszigetelt módon ugyan, de olyan irányu javaslatok hangoztak el, hogy a kormány a hagyománytól eltérően térjen át az aktív népesedési politikára. Így Wright képviselő a Times-hoz intézett levelében többek között ezeket írja: „Ha az angol nemzetnek szándékában áll az, hogy továbbra is elsőrendű szerepet játszó nagyhatalom maradjon, ugy gondot kell fordítania arra, hogy a most született gyermekek ne sáynuljanak el és ne maradjanak rosszul tápláltak. És ezenkívül meg kell jutalmazni azokat, akiknek a mai világban még szándékában áll magukra vállalni a nehéz szülői feladatot.”

Befejeződött a buza aratása. Bucurestiből jelenti a Rador: Az Argus jelentése szerint a gabonakivitel cégeket az utóbbi napokban arról tájékoztatták, hogy a mezőgazdasági munkások rendben folynak. Több helyen befejeződött a buzaaratás. Egyes részeken a termés meghaladja a várakozást.

Közlemény!

CARMEN-SYLVA polgármesteri hivatala az ország összlakossága tudomására hozza, hogy a Fekete tenger partján levő gyógy- és klimatikus fürdőn a szezon megkezdődött csendben és jókedvvel.

Az általános rend teljesen helyreállott.

Az ország bármely részéből, minden megszorítás nélkül, ide lehet utazni. Az összes helyiségek, hotelek, villák, vendéglők, fürdők nyitva vannak. Mérsékelt árak a hatóságok ellenőrzése mellett.

Carmen-Sylva 8 Julie 1940.

ss. Prof. Dr. N. Gheorghiu polgármester.

A fra

Vichyből vezetett f...
jusági m...
tásos sz...

Sem az idő, felelő arra, hogy lényegéről vita...
ciák dolga. A...
szót változott...
belső politikai...
sek, mint mind...
szág történetét...

Ami a pillan...
hívásai akarata...
munkét az a...
francia kormá...
ki, amelyben e...
a hivatásos sp...
vannak — és...
szágban, hanen...
rendelkezés ke...
azoknak a szá...
ezt a rendelkez...
nek, sőt egyene...

E sorok írój...
zik. Csatlakozik...
tásos sportban...
háboru után b...
arányokban, so...
tultengést azok...
nyek mindenütt...
és az erkölcsi...
bontakoztak ki...

Senki sem ve...
mondás igazság...
csak ép lélek...
teli azt, hogy...
edzéssel, mozgá...
vel és a termé...
záidomulással t...
Sportra tehát...
a helyes táplálk...
kétségtelenül m...
kalma, az iskol...
ben. A tennisz...
csolyázás, a sie...
sitébre és ed...
sok tekintetben...
közé sorozhatók...

A sport azon...
köz az egészség...
sára és elfajz...
mikor eszköz h...
megek alacsony...
elégítését kezd...
versenysport, a...
tásos sportolók...
ves típusait ter...
tulfejlettsége...
alapján a társa...
jába kerültek, h...
mak, indokolatl...
nyekkel állottak...
értékes szellemi...
népszerű művész...
kodók a legény...
táknak maguknak...

A régi római...
korderei: a gladi...
hivatásos versen...
elvadult ösztöne...
legfeljebb silány...
további jog volt...
re sem sorozták...
a hirneves és je...
Az ókor népe...
azok, akik a sp...
sen értékelték...
összhangzatos a...
lították benne. A...
te és reánk hagy...
művészeinek, na...
és alkotásait, is...
zások cselekedé...
feljegyzését hiva...
mert ilyeneket n...
és fenkölt görög...
A hivatásos s...
nben lévő világ...
benből: materiá...
ból és erkölcsel...
sinálni és ebbe...
totta ki a hivat...
sz ujjabb vilgá...
sonyrendű szóra...
eretes váifaja...

HIREK

Öielsége munkakihallgatásai

BUCURESTI, július 17. (Rador.) A királyi udvar marsali hivatalának közleménye szerint Öfelsége Károly király július 16-án munkakihallgatáson fogadta Gigurtu miniszterelnököt, M. Manolescu külügyminisztert, Stan Ghitescu munkaügyi minisztert és V. Gruia igazságügyminisztert. Déli háromnegyedegy órakor Gigurtu miniszterelnök jelenlétében tette le a törvényes esküt A. Nicolaescu nyugdíjas tábornok állami főellenőr.

A Nemzeti Gárdák parancsnoka ellenőrző körúton. Bucurestiből jelentik: Petre Georgescu tábornok, a nemzeti gárdák parancsnoka ellenőrző körútra indult Buzău, Băcău és Neamț megyékbe. A parancsnok megvizsgálja hogyan történt a beszarabiai és bukovinai menekültek segélyezése a Nemzet Pártja gárdájának részéről. Emellett az áruuzsora elleni intézkedések végrehajtását is ellenőrzi.

Meghosszabbították az élelmiszerüzletek záróját. Bucurestiből jelentik: Az élelmiszerüzletek záróját 30 perccel meghosszabbították, hogy kiszolgálhassák az üzletben tartózkodó vásárlókat.

Öngyilkossági kísérlet egy kolozsvári kocsmában. Megrendítő öngyilkossági kísérletnek volt a színhelye ma délelőtt a Lunga uca egyik kocsmájában. Orbányi Béla Călugăreni uca 9 szám alatt lakó 28 éves szabósegéd öngyilkossági szándékából 11 óra tájban borotvapengével felvágta kéztőfeletti ütőereit. Mire a helyiség személyzete észrevette tette, az életmentő fiatalember eszméletlenül esett össze. Alsó karjából vastag sugarakban patakzott a vér. A telefonon értesített és a helyszínrre kiszállított mentőorvos elsősegélyben részesítette és beszállította a sebészeti klinikára. Orbányi Béla ittas állapotban követte el tette. Buculevelet nem hagyott hátra, így öngyilkossági kísérletének oka eddig még ismeretlen. Állapota súlyos, de nem életveszélyes. Az ügyben a rendőrség megindította a vizsgálatot.

Autóbalesetek napja a Regátban. Bucurestiből jelentik: Egy személyszállító autóbussz, amely Rogaska Slatináról indult el, a Sam folyó völgyének egyik szakadékaiba zuhant. A gépkocsin 17 személy ült, akik többek között súlyosan megsebesültek. A vizsgálat megállapította, hogy a balesetet a sofőr felelős, aki ittas állapotban vezette a gépkocsit. Súlyos gépkocsiszerencsétlenség történt a mariborg-cillei utvonalon is. Egy autó, amelyben Bosovici ezredes és több rokona foglalt helyet, felborult. Az ezredes felszeméret megvakult, egyik rokona a helyszínen meghalt, három személy súlyosan megsebesült.

A Vöröskereszt Egyesület felhívása. Bucurestiből jelentik: A Romániai Vöröskereszt felkéri az elfoglalt területek Vöröskereszt fiókjainak titkárait, hogy tegyenek jelentést a központnak arról, megmentettek-e valamit a berendezésből, vagy irattárból. Amennyiben az iratok birtokában vannak, küldjék be ezeket a központnak.

Bérmozgalmak Kolozsváron. A volt ipartestületi székházban a napokban tárgyalásra ülték össze a kolozsvári pénzügyi tisztviselőket és a pénzügyi vezetők, hogy tárgyalják a tisztviselők drágasági pótlék iránti kéréseit és az előterjesztett egyetemleges munkaszerveződést. A tárgyalásokon dr. Chirilă Ioan munkaügyi főfelügyelő elnököt, aki megnyitó beszédében annak a reményének adott kifejezést, hogy a tárgyalások folyamán az ellentéteket sikerül kiküszöbölni és megegyezést létrehozni. A pénzügyi tisztviselők megbízottai és a pénzügyi vezetők között ezután megbeszélések indultak meg és utána elhatározták, hogy tárgyalásukat tíz napra elhalasztják s ezidő alatt az érdekelték között magántárgyalások induljanak meg. — A Regma fakitermelő társaság alkalmazottai drágasági pótlékokat kértek a vállalatától. Minthogy a vállalat vezetősége ezt nem volt hajlandó megadni, az alkalmazottak a kolozsvári munkaügyi felügyelőségnél bejelentették a bérharcot. A főfelügyelőség Tarnoveanu Bazil munkaügyi felügyelő és dr. Hariton Moldovan munkakamarai elnököt küldte ki Kisilvára, a társaság székelyére, hogy az egyeztetési tárgyalásokat lefolytassák. Minthogy megállapodás az egyeztető tárgyalásokon sem jöhetett létre, az ügyet áttették a kolozsvári főtörőbíróságra, amely mellett működő munkabírószékhez.

Bratan ezredes, Máramaros új prefektusa átvette hivatalát. Sighetről jelentik tudósítónk: A polgári prefektusoknak katonai személyekkel történt kicserélése során Máramaros megye élére Bratan Gheorghe aktív ezredes került, aki tegnap már átvette hivatalát dr. Marina Mihály volt prefektustól, akinek rövid idejű működése közmegegyezésre szolgált. Néhány hét alatt olyan emberi kvalitásokról és hozzájárulásról tett tanúságot a prefektusi méltóságban, amely egészen újszerűen hatott ebben a vármegyében. Dr. Marinát egyébként a belügyminisztérium Somes tartományi közigazgatási vezérfelügyelőségéhez delegálta dr. Joe Gherman mellé. Az új prefektus működése elé egyébként a legnagyobb bizalommal tekint Máramaros megye lakossága. Bratan ezredes kijelentette, hogy a rend és nyugalom, a békés munka biztosítása jegyében akarja megkezdeni működését. A prefektus állandó helyettese és főmunkatársa a prefektura ügyeinek intézésében továbbra is Bocotei Todor vármegyei vezértitkár marad, aki több, mint egy évtized óta ebben a pozícióban a legösszefogottabban és szimpátiával vívta ki magának a lakosság összes rétegei körében.

Jelentéktelen volt a ploesti olajfinomítóban keletkezett tűz. Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium közli, hogy hétfőn este 8 órakor tűz tört ki a ploesti Standard olajfinomító egyik épületében. A tűz egy gépész hibájából tört ki, aki elhagyta a helyét és egy hozzá nem értő munkást hagyott ott maga helyett. A kár jelentéktelen s az üzem termelését nem zavarja a javítási munkálat elvégzése.

Új munkaidő a fürdő- és üdülőhelyeken. Bucurestiből jelentik: A hivatalosan fürdő- és üdülőhelyeknek nyilvánított helyeken június 15—szeptember 15. közötti idővel új munkaidő lépett életbe.

A ROYAL SLAGERMOZGÓBAN NINCS HOLT SZÉZÓN!

Ma szenzációs sláger-premier! Metro produkció!

FRANCHOT TONE, JANET GAYNOR, R. MONTGOMERY

„A szerelemhez három kell”

című pazar filmjudozásban. Előtte a legújabb ROMÁN és UFA hirdó. Hívős terem!

Belecsapott a villám egy petróleumkútba. Cămpinából jelentik: Tegnap délután nagy vihar vonult végig Cămpina felett. Vihar közben a villám többször lecsapott s egy villámcsapás beleütött a Steaua Romana 54-es számú furótornyába. A villám lángrobbantotta az egész építményt, de nem hamvadt el és a petróleumforrás sem gyúlt ki, mert a tüzelők a tüzet másfélszáz méterrel megtartva munkát folytattak.

Cáfolják Kaspar prágai érsek letartóztatását. Prágából jelentik: Azok a hírek, amelyek szerint Kaspar érseket a törvénytelen cseh szervezetekkel való együttműködés miatt letartóztatták volna, nem felelnek meg a valóságnak.

Zsidó sors. Szatmárról jelentik: Herskovits Ábrahám, 72 éves színérváraljai lakos, kibírhatalan nyomora miatt felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt. A csendőrség jelentése alapján a szatmári ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Földcsuszamlás Vladesti környékén. Targovistéről jelentik: Vladesti környékén nagy-szabású földcsuszamlás történt. Tizenöt ház összeomlott, emberáldozatok azonban nem voltak. Közben ritka tümeny történt. A Cărbuleti folyó medre két méterrel felemelkedett s előntéssel fenyegeti az országot.

Ismét elhalasztották a harmincmillióstólgyes erdőpanama letárgyalását. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi bünyügyi tábla július 15-ére tűzte tárgyalásra Bejan Policar erdőmérnök és Bernat Mihail bünpéret. Bejan és Bernat a tölgyesi erdőkerület vezető tisztviselői voltak 1930-ig, amikor a hivatalos szervek által kiküldött felügyelők hatalmas összegű panamára derítették fényt a vizsgálat során. A megállapítás szerint az államot évek hosszú során át milliókkal károsították meg a tölgyesi kitermelésükkel. A bünyügyi fővádlottjai Bejan erdőmérnök és Bernat Mihail nevű társa, de a perben rajtuk kívül még több, mint harminc vádlott szerepel. A vádirat szerint az állam kára 39 millió 964 ezer 71 lej, később azonban megállapították, hogy a való érték közel 70 millió 740 ezer lej tesz ki. A panama ügyében a törvényszék előtt is már több ízben megjelentek a per szereplői, végül is a törvényszék illetéktelennek mondotta ki magát és az ügy a bünyügyi tábla elé került. Erdemben mindeddig nem foglalkozhattak a bünyüggyel, mert a vádlottak, akik közül néhány már elhunyt és a nagyszámú beidézett tanúk közül sokan nem jelentek meg. A hétfőn megtartott tárgyalást is ugyanilyen okok miatt elhalasztották el augusztus 15-re.

A szatmári Zsidó Kórház közleménye. Ingyenes rendelés csecsemők részére a szatmári Zsidó kórházban. Az OSE zsidó népegészségügyi szervezet tekintettel az egyre fokozódó nyomorra és az ezzel kapcsolatos nagy csecsemőhalálzási arányszámra, ingyenes orvosi rendelést létesített az arra rászoruló állapotos asszonyok szoptató anyák és csecsemők számára. A szatmári zsidó kórház vezetősége átlátva az intézmény rendkívüli fontosságát, előzékenyen helyiséget bocsájtott rendelkezésére, áldozatkész asszonyok pedig munkájukkal és adományaikkal lehetővé tették, hogy az intézmény ne csak orvosi tanácsal, hanem szükség esetén gyermekfehérnővel, szappannal, tejjel, gyógyszerrel, tápszerezéssel is elláthassa a szűkalkódó, kisgyermekes anyákat. Szatmár város legjobb szakorvosai szívesen vállalkoztak az orvosi teendők felváltva való elvégzésére. Hétfőtől kezdve minden munkanapon d. u. 5—6 óra között csecsemők és fiatal anyák részére, d. e. fél 12 órakor pedig állapotos asszonyok számára ingyenes orvosi rendelés lesz a Zsidó kórházban. Az intézmény kedvezményeit kizárólag csakis igazoltan szegény betegek vehetik igénybe.

Tíz egy bucurestii deszkagyárban. Bucurestiből jelentik: A Forestiera társaság tulajdonában lévő Elzer deszkagyárban tűz tört ki s a tűzvész majdnem az egész gyártelepet megsemmisítette. A kár huszonöt millió lej tesz ki. A gyár körülbelül harmincmillió lejre volt biztosítva.

Hétszáz ezer lej bírsággal sújtották, mert nem fizette be a hadfelszerelési adót. Bucurestiből jelentik: Lazar Gorovici bucuresti Bdul Carol 45 szám alatt lakó kereskedőt, több üzlet tulajdonosát, 700.000 lejes bírsággal sújtották, mert nem fizette meg a hadfelszerelés céljára szolgáló adót.

Tárgyalások a huszofgyasztás szabályozásáról. Bucurestiből jelentik: A huszofgyasztás szabályozásával kapcsolatban a hentes-áruüzemek tulajdonosaival tárgyalások folynak a nemzetgazdasági minisztériumban.

Abszolút többséget kapott a lettországi választásokon a munkások néppártja. Moszkvából jelentik: A Tass-ügynökség ismerteti a lettországi parlamenti választások eredményét. Leszavazott 1,179.643 polgár, ami a szavazásra jogosultak 94,6 százalékát teszi ki. 1,151.730, tehát 97,6 százalék szavazat esett a lettországi munkások néppártjára.

Hirtelen halál a kocsmában. Bucurestiből jelentik: Egyik külvárosi kocsmában hirtelen meghalt Nita Tomescu 91 éves aggasztán. Már a kocsmába való beléptekor rosszullétről panaszkodott és mielőtt még elfogyasztotta volna megrendelt itálát, lebukott a székről és többé nem tért magához.

Bucurestiben meggyilkolták és kirabolták egy öregasszonyt. Bucurestiből jelentik: Vasárnap a reggeli órákban kegyetlen rablógyilkosságnak jött nyomára a rendőrség. A Mihai Bravu uca 326. sz. alatti ház konyhájában meggyilkolva találták Sita Oprescu 71 éves nyugdíjas asszonyt. A rendőrség a helyszínen tartott vizsgálat alapján megállapította, hogy nyolc kézzelűrel végzett ki és hogy már az első szúrás is halálos volt. A feltételek szerint valami csavargó mászhatott be a konyhába, hogy onnan valamit ellopjon. Az öregasszony, vesztére, akkor léphetett be a konyhába, amikor a tolvaj kutyát s a csavargó az asztalon talált konyhával végzett vele.

Két nagy tűzvész pusztított Svédország fővárosában. Stockholmból jelentik: Tegnap egymás után két tűzvész dult a városban. Délután a város szélén az egyik gyár egész első része leégett, 50 méteres homlokzatával együtt. A vegyianyag-gyárban robbanás okozta a tüzet. Később a város közepén egy gépszint pusztított el a tűzvész. Mint-hogy Svédországban a benzinhiány miatt a járóművek nagyrésze nem közlekedik, a gépszintben többszáz gépkocsi volt elhelyezve és ezek nagyrésze a lángok martaléka lett. A tüzelők megfeszített erővel dolgoztak több száz emberrel, mert a lángok félelmetes módon terjedtek tovább. A tűz miatt komoly veszélybe került az egyik közelben lévő cirkusz épülete is, ahol az állatok között a tűzveszedelem óriási riadalmat keltett. A hatósági közegeknek sikerült az állatokat biztonságba helyezni és így ez a riadalom megszűnt. Az anyagi kár mindkét tüzesetnél rendkívül nagy.

A robogó vonaton szülte meg gyermekét. Bécsből jelentik: Vasárnapról hétfőre virradó éjjel Helene Reidl Glinzendorf községbeli 32 éves asszony egyik vasuti kocsi-ban egészséges leánygyermeknek adott életet. A szülésnél az egyik állomáson tartózkodó ápolónővér és egy csendőrmester segédkeztek. Ugy az anya, mint gyermeke a legpompásabb egészségnek örvendenek.

Letette az esküt Marcu professor, a nemzeti nevelésügyi minisztérium államtitkára. Bucurestiből jelentik: Caracostea nemzeti nevelésügyi miniszter tegnap fogadta Cisar bucurestii római katolikus érseket. Marcu professor, a nemzeti nevelésügyi minisztérium államtitkára, tegnap letette a törvényes esküt.

Öngyilkos lett Demartel, a világhírű francia sebészprofesszor, a németek Párizsba való bevonulásakor. Clermont-Ferrandból jelentik: Demartel, az ismert francia sebészprofesszor a németek Párizsba való bevonulásának napján öngyilkos lett. Miután el látta tanácsokkal munkatársait, visszavonult és sztráchnint feckendezett karjába.

A fürdőhelyek új munkarendje. Bucurestiből jelentik: A hivatalosan fürdőhelyeknek nyilvánított helyiségek számára új munkarendet dolgoztak ki, amely július 15-étől szeptember 15-ig érvényes.

Elköltöztették a gyermekeket és asszonyokat Gibraltárból. Gibraltárból jelentik: A 17 éven aluli gyermekeket, az asszonyokat és a 45 évnél idősebb férfiakat elköltöztetik Gibraltárból.

A hét első három napján tartják a husztalan napokat a bányavárosban. Tudósítónk jelenti: Megirtuk annak idején, hogy a nagybányai huszparosok mozgalmat indítottak be a husztalan napok kicseréléseért. Ugyanis a szerda, csütörtök, pénteki husztalan napok tartása nagyon alkalmatlan volt úgy a mészárosok, mint a közönség, de különösen a falusi lakosság részére. Pénteken nem lehet huszt vásárolni és a falusi lakosság így a vásárnap husszükségletét a pénteki hetivásárron nem tudta beszerezni, ami óriási kárt jelentett a mészárosoknak is, de egyébként az eddigi rendszer mellett kedden sem lehet huszt kapni, mert a mészárosok hétfőn vághattak csak, azonban legtöbb esetben nem vágta, mert nem tették ki magukat annak, hogy kedden megmaradjon a hus és azt már nem tudják szombatig tartani. A huszparosok kérését elfogadták és jóváhagyták, hogy Nagybanán a husztalan napok hétfőn, kedden és szerdán legyenek. Hétfőtől kezdve az új rendszer lépett életbe.

A nagybányai Vöröskereszt Egyesület közgyűlése. Nagybanánról jelentik: A Vöröskereszt Egyesület nagybányai fiókjá most tartotta rendes évi közgyűlést, amely a tagok nagy érdeklődése mellett folyt le. A zárszámadások és jelentések után dr. Culceriu Victorné elnökő javasolta, hogy a tagsági díjakat 20 lejről 120 lejre emeljék fel a tehetősebb tagok részére, annál is inkább mert az egyesületnek kötelezettségei egyre növekszik. Bădiceanu bányaigazgató külön biztosította az egyesületet az aranybányák igazgatóságának támogatásáról. Ezt követően megválasztották a tisztikart, amely a következő: Diszelnök dr. Rusu Alexandru görögkatolikus püspök, elnökő dr. Colceriu Victorné, alelnökők dr. Wagner Gyuláné, dr. Gál Gyuláné, dr. Clortea Aureléné, dr. Szentmiklóssy Ödönne, titkár Toma Gavrii alpolgármester, pénztárnok dr. Turcu Antaléné, ellenőrök dr. Bohațel János és Sabou Vasile főesperes. Tanácsstagok: Bădiceanu bányaigazgató, Bob kanonok és Bănda görögkeleti esperes. Ezenkívül még egy 25 tagú választmányt alakítottak. A közgyűlés elhatározta, hogy a beszarabiai menekültek segélyezésére külön akciót indítanak be.

Nehézségekbe ütközik Kolozsváron a tej ellenőrzése. Az utóbbi időben több panasz merült fel a Kolozsváron forgalomba hozott tej és tejtermékek minősége ellen. Dr. Dragulescu vegyészorvos a napokban ellenőrzésként tartott a kolozsvári piacokon s ennek eredményeképpen megállapította, hogy nemcsak tisztátalan, hanem vizezett tejet hoznak forgalomba. Azok ellen, akiknél vizezett tejet találtak, kihágási jegyzőkönyvet vettek fel s a kihágási jegyzőkönyv alapján súlyosan megbüntették őket. Dragulescu orvos a legutóbbi szemlén szerzett tapasztalatai alapján jelentést tett a városi főorvos hivatalának, amelyben megállapította, hogy a tej ellenőrzése és a tejhamisítók megbüntetésére rendkívüli akadályokba ütközik, mert vidékről a tejet nem maguk a tejtermelők hozzák be, hanem közvetítő kereskedők, falusi emberek, akik összevásárolják a termelőktől a tejet, összevegyítik és így adják tovább. Amíg tehát az állategészségügyi hatóságok nem kötelezik a tejtermelő kisgazdákat, hogy csak igazolvánnyal szállíthassanak tejet, meddő minden munka, mert a termelők a bírósági tárgyaláson azzal védekeznek, hogy nem az ő tejük volt hamisított, hanem másoké s így a kihágást nehezen lehet megállapítani és a büntetéseket kiszabni.

Az e

A XVI. sz

Az a riga az ejt

Egy portugál tan jár Afrika katos dolgot m ról. Többek k csodálatos orsz utazó eljutott ahol nagy örö kunyhóban ad mutatják őket röt, üvegyöngg deköztak. A t ajándékoknak vel, élvezette ő állatok bőreit lyezkedett el a meredek dombra len nemskorra mas palmaern mellette lévő fönt lévő négy tartott ernyök a folyópartra.

Nem lehet hogy végig ig hogy csak az szüleménye. A konzul csodál akrobaták mes egy palma csu ségével leugro először egy tő földre szállt le ról a következő kapitány: „Mi történt, minden gyönyörtelen fe nik a király. Nak és az akr lönös ruhát vis Gyorsan felmá zében egy-egy nem zuhant, ha nyöt, pontosan

A legelső, Leonardo da V modozott, amel zamosabb ideig között sok ter natkozolag. A da Vinci nem terveket, még modern repülő

A vázlati k kezetet, amely magasztosokból Madarak Reg a következők alakban kifesz sége és magaz leugorhat aká hogy valamily

Da Vinci es fizikus valóstó dott a Montgo iránt és fogla mával, hogy egy zuhanó re a négerokról s ugráltak le el és elhatároztá ket. Ezért elő emelvnyre és annak ellenére sebekkel kerül hogy egy spe teni. Mikor a mand leugrott pellierben és mand elnevez nek. A görög esés szavakból

Az ejtőernyő nem tudták s A repülés biro töltöt léghajó ernyője nehez szállítani. 1788 main elhatá Manche csatá léghajóval. tályt arra az legyen mivel a léghajó fel volt a bentlevő volt az első történelmében. szén volt, amé zett a léghajó repedt.

Az ejtőernyő fejlődésének útja

A XVI. századbeli afrikai repülő négerrel, Leonardo da Vinci repülőgépén keresztül napjainkig

Az „Azt” című fővárosi lap közli a rigai „Sevodnja” című lap nyomán az ejtőernyő fejlődésének történetét.

Egy portugál utazó, aki a XVI-ik században jár Afrika szívében, későbbben sok csodálatos dolgot mesélt a meglátogatott országokról. Többek között beszélt a repülőemberek csodálatos országáról. A kóborlásai során, az utazó eljutott a kisérőivel egy néger faluba, ahol nagy örömmel fogadták őket és egy kunyhóban adtak neki szállást. Másnap bemutatatták őket a törzsfőnöknek, akinek tükröt, üvegyöngyöt és más apróságokat ajándékoztak. A törzsfőnök nagyon megörült az ajándékoknak és hogy viszonzhassa valamivel, elvezette őket egy folyó partjára. Itt vadállatok bőrei voltak kiterítve és ezeken helyezkedett el az egész társaság. A néger egy meredek dombra hívta fel figyelmüket, amelyen nemsokára emberek jelentek meg hatalmas palmaernyőkkel. A főnök jelt adott, a mellette lévő néger elkezdte a dobát ütni, a főnt lévő négernek leugrottak és a kezükben tartott ernyők segítségével simán leérkeztek a folyópartra.

A repülő ernyők

Nem lehet rámondani erre a történetre, hogy végig igaz, de azt sem lehet mondani, hogy csak az akkori utazók fantáziájának szüleménye. A XVI-ik század végén a holland konzul csodálatos emlékezik meg a számai akrobaták mesteri figuráiról, akik felmászta egy páma csucsára és onnan két ernyő segítségével leugrottak. Miután a levegőben volt először egy fő felé vette az irányt, majd a földre szállt le. Ugyanezekről az akrobatákról a következőket meséli egy spanyol hajóskapitány: „Miután minden előkészület megtörtént, minden néző elfoglalta a helyét. Egy gyönyörűen feldisznított emelvényen megjelent a király. A zenészek dobjai megszólalnak és az akrobata megjelenik. Nagyon különös ruhát viselt és a kezében két ernyő volt. Gyorsan felmászott egy fára, mind a két kezében egy-egy ernyővel leugrott a fáról. De nem zuhant, hanem ügyesen kezelve a két ernyőt, pontosan a kijelölt helyen ért földet.”

A madarak szerepéről

A legelső, aki a repüléssel foglalkozott, Leonardo da Vinci volt. Egy olyan gépről álmodozott, amely őt fenntartja a levegőben huzamosabb ideig. Az utána maradt kéziratok között sok tervet és vázlatot találtak erre vonatkozólag. Annak dacára, hogy Leonardo da Vinci nem tudta megvalósítani ezeket a terveket, mégis ezek szolgálták alapul a mai modern repülő-technikának.

A vázlatok között találtak egy olyan szerkezetet, amely arra szolgált volna, hogy nagy magasságokból simán földet lehessen érni. A „Madarak Repülésének Kódexében” da Vinci a következőket írja: „Ha veszünk egy kupola alakban kifeszített vásznat, melynek szélessége és magassága 12 láb, akkor az ember leugorhat akármilyen magasságból anélkül, hogy valamilyen veszélynek ki lenne téve.”

Da Vinci eszméjét egy Lenormand nevű fizikus valósította meg. Ez nagyon érdeklődött a Montgoufier-fivérek repülési kísérletei iránt és foglalkozni kezdett azzal a problémával, hogy miként lehetne megmenekülni egy zuhanó repülőgépből. Lenormand olvasta a négerokról szóló történetet, akik ernyőkkel ugráltak le elég tekintélyes magasságokból és elhatározta, hogy ő is utánozni fogja ezeket. Ezért elővett két ernyőt, felmászott egy emelvényre és leugrott. Az ugrás sikerült, annak ellenére, hogy Lenormand könnyebb sebekkel került ki belőle. Akkor elhatározta, hogy egy speciális készüléket fog szerkesztetni. Mikor a szerkezet készen volt, Lenormand leugrott egy magas toronyból Montpellerben és könnyedén földet ért. Lenormand elvezette ezt a szerkezetet parachutének. A görög para-ellen és a francia chute-esés szavakból.

Puha ejtőernyő

Az ejtőernyőt 1783-ban találták fel. Eleinte nem tudták semmi praktikus hasznát venni. A repülés birodalma csak a meleg levegővel töltött léghajókig terjedt. Lenormand ejtőernyője nehéz volt és nem lehetett léghajón szállítani. 1785-ben Pilatre de Rosier és Rommain elhatározták, hogy átrepülnek a La Manche csatornán, egy hidrogénnel töltött léghajóval. Magukkal vitték egy széntarólyt arra az esetre, ha a hidrogén eillanna, legyen mivel a levegőt felmelegíteni. Miután a léghajó felmelegedett, hirtelen felrobbant és a bentlevők mind a földre zuhantak. Ez volt az első repülőkatasztrófa az emberiség történelmében. A katasztrófa oka a tüzes szén volt, amelyet Rosier nagyon közel helyezett a léghajót borító vászonhoz és az megrepedt.

1797-ben a francia Garnerain puha ejtőernyőt talál fel, minden váz nélkül. Ez kísérleti repülést végzett egy Párizs közelében levő parkban, amikor a léghajó már magasan volt, eloldotta a kosártartó köteleit, a léghajó tovább emelkedett, ő pedig a kosárral zuhanni kezdett. A lent bálmuló tömeg ordított, de az ernyő hirtelen kinyílt és Garnerain kibontva a tricolort, simán ért a földre. A leereszkedés ideje alatt azonban Garnerain meg kellett kapaszkodjon erősen a kosár szélében, mert az állandóan imbolygott. Megismételték a kísérletet, arra a megállapításra jutott, hogy a zökkenéseket a kupola alá szorult levegő okozta. Ezért egy nyílást csinált az ejtőernyőre, hogy azon keresztül távozzon a felesleges levegőmennyiség. Az ilyen nyílással ellátott ejtőernyő nagyon jónak bizonyult és csak keveset különbözik a most használatban levőtől.

1803-ban jelenik meg először az olyan repülőszerkezet, amely nehezebb a levegőnél

— a repülőgép. A lezuhanás veszélye óriási mind. Az ejtőernyő nélkülözhetetlen lett és mindenféle típusot kezdtek forgalomba hozni. A legelterjedtebb a puha ejtőernyő volt, amelyet a repülőgép farkához erősítettek. Ennek a kötelei a pilóta derekán voltak. Szükség esetén az ernyő kinyílt és a pilótát kitepte a helyéről, aki aztán lassan földet ért.

Ez az ejtőernyő azonban nagyon bonyolult volt. Ekkor egy párizsi szabó egy olyan ejtőernyőt készített, amelyet a pilóta felvett a hátára, veszély esetén csak kiugrott a gépből és az ernyő magától kinyílt.

A szabó három évig dolgozott ezen a tálalmányon. De akárhányszor ugrott is le a kétemeles ház tetejéről, az ernyő soha nem nyílt ki. Akkor eszébe jutott, hogy azért nem nyílik ki, mert a magasság nagyon kicsi. Ezért elhatározta, hogy az Eifel-torony tetejéről fog leugrani. Nagy nehézségek árán megkapta az engedélyt a veszélyes vállalkozáshoz.

Leugrott 83 méter magasból, az ernyő nem nyílt ki és a szabó összetört testtel terült el a torony alján.

Csak a világháború alatt sikerült megszerkesztetni a modern ejtőernyőt, amelyet csak napjainkban tökéletesítettek.

„Észszerű kiegyezésekkel barátokat lehet szerezni az ellenfelek helyébe”

— mondotta külügyi beszámolójában Csáky gróf magyar külügyminiszter

Budapest, július 17. (Rador.) MTI: Csáky gróf külügyminiszter a képviselőház külügyi bizottsága előtt beszámolót tartott a müncheni értekezletről.

— Feltétlenül szükséges, hogy Délkelet-Európában béke és nyugalom uralkodjék — mondotta a magyar külügyminiszter. — Igazságos, tartós és termékeny békét kell teremteni. A tengerhatalmak egyetértene Magyarország eme felfogásával.

Csáky gróf kijelentette, hogy nemcsak Magyarországnak van szüksége jószom-

szédi kapcsolatokra, hanem másoknak talán még inkább. Észszerű kiegyezésekkel bizalomra méltó barátokat lehet szerezni az ádáz ellenfelek helyébe. Miután kinyilvánította Magyarország háláját a tengerhatalmak iránt, szót emelt a magyar-német viszony megzavarását célzó propaganda ellen. A külügyminiszter beszámolóját egyhangulag helyeselték a bizottság tagjai, akik közül többen hozzászóltak Csáky gróf nyilatkozatához.

A „Völkischer Beobachter” reflexiója egy francia lelkész beszédére

Berlin, július 17. (Rador.) A „Völkischer Beobachter” írja: Egy francia lelkész kétértelmű beszédet tartott, amelyet az egyik lyoni lap is leközölt. „Isten a jövőben újabb dicsőségben fog részesíteni bennünket” — mondotta a lelkész. Mit gondolt a lelkész s főleg mit gondolt a francia iap, amikor leközölte ezeket a szavakat?

Ugy látszik, hogy még nem vonták le a hasznos tanulságot, nem felejtették el a Németországgal szembeni gyűlöletet és megismétlik a multbeli hibákat, hogy még jobban kimélyítsék a francia szerencsétlenséget. Ha ilyen érzelmek újra felbukkanak, a francia nép tudni fogja önmüködében, hova vezet az ilyen játék.

Betörőket és tolvajokat fogott el a kolozsvári rendőrség

Cluj, július 17. A rendőrség bünygyi osztálya tegnap este néhány napig tartó lázas nyomozás után elfogta Suchan Jenő vidéki rovtomultu és L. B. kiskuro betörő tolvajokat. A két veszedelmes bűnözőt több, mint husz betöréses lopással vádolják, illetve gyanúsítják. Az eddigi kihallgatások során öt betörést ismertek be. Többek között ők hatoltak be álkuccsal néhány nappal ezelőtt a Xenopol ucca 3. szám alatti házba, ahonnan rendkívül értékes ékszereket zsákmányoltak.

A sikeres nyomozás egyik érdekessége az, hogy a lefűlet 16 éves L. B. veszedelmes betörő pár nappal az egyik rendőrségi hirszerző utján azt az ajánlatot tette a nyomozó detektíveknek, hogy ezeknek a lopásoknak ügyébe kapcsolják őt is bele a nyomozásba és akkor ő biztos nyomra fogja őket vezetni. A detektívek hajlandóknak mutatkoztak és igénybe vették a fiugyermek önkéntes közreműködését, de ugyanakkor őt is tüzetes megfigyelés alatt tartották. Így derült ki azután tegnap a kora délutáni órákban, hogy a sorozatos lopások értelmi szerzője és tettestársa nem más, mint ő maga. Letartóztatták és rövid vallatás után kénytelen volt beismereni, hogy ő az egyik főtettes. Bűnlajstromának összeállítására folyamatban van.

— Százharminchét zsidó tagja van a magyar sajtókamarának. Budapestről jelentik: A magyar sajtókamarának 2741 tagja van, köztük 137, tehát 5 százalék zsidó. A kiadók testületének 527 tagja közül 8 zsidó.

— A kultuszminiszter meglátogatta a hadicserkészek egyesületét. Bucurestiből jelentik: Radu Budisteanu vallás- és kultuszminiszter meglátogatta a hadicserkészek egyesületét. A miniszter egyébként elnöke ennek a szervezetnek.

Andorra

Bizonyára elkerülte szives figyelmüket ezekben a lázas napokban Andorra köztársaság nyilatkozata. Pedig a rádiók is világgá kürtölték a föld minden kulturnyelvében. Ütünk a készülék előtt és hallgattuk a világrendítő eseményeket. Londonból jelentik, Berlinből tudósítják, Newyorkból izenik. A sorrendre is emlékszem: A londoni francia ügyvivő bejelentette az angol kormányának a francia követség távozását. Légicsata német terület fölött. Csáky és Teiki berlini útja. Minisztertanácsot tartott a kormány. A zsidókérdésnek és a gazdasági kérdéseknek első teendőit állapította meg a minisztertanács. És ekkor jött, amit hónapok óta vártam, amit a nyilatkozatok tömkelegében hiába kerestem. Egy rövid, de sokat jelentő hírecske, kissé elkésve, de azért még mindig a szenzáció erejével ható nyilatkozat. Andorából jelentik, mondották valami kiünnös ünnepélyességgel a különböző országok különböző szpikerjei, az andorrai kormány feje kijelentette, hogy Andorra minden áron fenntartja és megvédi semlegességét, bármilyen részről érné is támadás. A következő mondatot a szpiker még nagyobb nyomatékkal mondta: Andorra köztársasága a fenyegető viszonyokra való tekintettel az eddig hat tagból álló hadseregét tizenkét főre emelte.

Olyan jól esik most ezekben a véresen komoly időkben ezen a hírecskén elszórköztetni, szinte megnyugtatólag hat idegre és kedélyre az ilyen bájos kis hírecske. Egy esztendővel ezelőtt Lengyelhon kezdte a hasonló nyilatkozatok sorát, majd követte sorban a többi. Most végül Andorrának jutott eszébe. Képzem, mennyi vita előzte meg ezt a komoly nyilatkozatot. Nem ismerem Andorra politikai berendezkedését, csak annyit tanultunk valaha felületesen róla, hogy szabadállam, a Pireneusok déli lejtőjén, Spanyol- és Franciaország között. Területe négyszázegynéhány négyzetkilométer, katalán származású lakosainak száma hatezer, fővárosa A. la Vieja, hatszáz lakossal. Űzik az állattenyésztést, kisebb mértékben a földművelést, nagyobb mértékben a csempészést. De ha parlamentje van, bizonyára ott megvitásra került a dolog. Az ellenzék talán ellenezte a hadsereg létszámának százsázalékos emelését, a jobboldali viszont hevesen követelte, a tábornoki kar erre tapsolt.

Képzem, micsoda dagadó önértéssel ülték Andorra polgárai készülékük előtt, midőn valamelyik szomszédos ország leadója szivességből leadta a világrendítő eseményt. Micsoda lázas készülődés volt másnap laktanyában és határokban, anyáknak és hitveseknek micsoda bőséges könnyhullatása a szenzációs hír hallatára.

Nekünk, zsidóknak egy kedves ismert anekdota jutott Andorrával kapcsolatban eszünkbe. A rabbiról szól, akire megválasztása idején az egész község szavazata adta, csupán egyetlenegy ember, egy földhözragadt cipész volt ellene. A rabbi kíváncsi volt, mi kivetni valót talált rajta, magához hivatta hát a cipészt és kérdőre vonta, mire az alázatosan felelte: Hát tudott volna valaha létezésemről rabbi ur, ha most nem csapok fel ellenzékinék?!

Mi zsidók egyébként az első pillanatban végtelenül hálásak voltunk Andorra nyilatkozatáért, berzenkedéséért, a hadsereg létszámának hatról tizenkettőre való fel-emeléséért. Hálaásak voltunk a mosolyért, amit fagyott ajkunkra fakasztott, azért a kellemes ötpercért, amit általa heverésszel töltöttünk.

Löwenkopf Kálmán

— Mig aludt kifosztották lakását. Nagy bányai tudósítónk jelenti: Pop lászló nagy bányai munkás felesége jelentette a rendőrségnek, hogy az elmúlt este a szomszédhá ment, mig férje a szobában aludt. Az ajtót nyitva hagyta és mire hazatért lakását kifosztva találta. A besurranó tolvaj mig Pop aludt az összes fehéreneműt és 1850 lej pénzt vitt el. A rendőrség rövid nyomozás után elfogta a tettest Varga László cigány személyében. Kutatást tartottak a kunyhójában, ahol a fehéreneműk egyrészt és a pénzes erszényt megtalálták, mig Varga bevallotta, hogy a többi lopott dolog eladta és a pénzt elitta. Vargát bezárlítják a szatmári ügyészségre.

SPORT

A KAC július 25, 26, 27 és 28-án országos teniszversenyt rendez

A KAC július 25, 26, 27 és 28. napjain a KKEK tenispályáin, C. Marechal Foch (Magyar u.) 48 szám alatt országos teniszversenyt rendez.

Versenyszámok:

1. Férfi egyes I. o. Kolozsvár város bajnokságáért.
2. Női egyes I. o. Kolozsvár város bajnokságáért.
3. Férfi páros I. o. Kolozsvár város bajnokságáért.
4. Vegyes páros I. o. Kolozsvár város bajnokságáért.
5. Férfi egyes II. o.
6. Női egyes II. o.
7. Férfi páros II. o.
8. Vegyes páros II. o.
9. Verseny a KAC ifjúsági kupájáért.

Feltételek:

1. A versenyen a Román Teniszszövetség versenyszabályai érvényesek és indulhat minden a Szövetség által igazolt amatőr játékos.

2. A II. o. versenyszámokban azon játékosok vehetnek részt, akik nem szerepelnek a Teniszszövetségnek 1939. évre összeállított hivatalos I. o. ranglistáján. — Páros számokban helybeli egyesületektől csak teljes párnevezéseket fogadunk el.

3. Az ifjúsági kupa-versenyeken 1922. vagy későbbi évben született versenyzők indulhatnak. Az ifjúsági versenyzők születési évüket a versenyek megkezdése előtt minden külön felszólítás nélkül születési bizonyítvánnyal igazolni tartoznak.

4. Díjazás: tiszteletdíj, plakett, vagy érem az összes helyezetteknek, ha legalább 8 induló van.

5. Nevezési díj: I. o. 120 lei az egyes, 100 lei a páros versenyszámokban egyenként, a II. o. 100 lei az egyes, 80 lei a páros versenyszámokban egyenként. Az ifjúsági kupánál a nevezési díj 500 lei csapatonként.

6. Nevezési zárlat 1940. július 24, este 7 órákor. Sorsolás ugyanakkor a verseny színhelyén. A nevezések Tirscher Miklós címére: Piața Unirii 7. sz. (Telefon: Hítelbank 26-33) intézendők. Nevezési díj nélkül és elkésve érkező nevezések figyelembe nem vétetnek. Nevezések indokolás nélkül visszautasíthatók.

7. A versenyen „Continental 1940” labdát fognak használni. A versenyző reggel 7 órától este a sötétség beálltáig. A versenybizottság naponként este kiírja a következő napi játékoslistát. Az a játékos, aki a kijelölt időben nincs jelen, visszalépettnak tekintetik. Minden versenyen kötelező a rendezőség felkérésére bíraskodni.

8. A 1. és 3. versenyszámok döntőiben 3, az összes többi számokban 2 nyert szett szükséges a győzelemhez.

9. Minden vidéki versenyzőnek kedvezményes ellátást és elszállásolást biztosít a rendezőség, ha ebből igényét legkésőbb július 22-ig bejelenti a rendezőségnek.

Kolozsvár, 1940. július 15-én.
Dr. Somodi István Tirscher Miklós
elnök szakosztályi elnök

SIGHET VÁROS RENDŐRSÉGE

ÉRTESÍTÉS!

A minisztérium július 6-án kelt 9813. sz. rendelete értelmében a mozgófilmszínházak éjjeli 24 óráig tarthatnak előadást.

Tehát a közönség, amely az este 9 óra: mozielőadásokat látogatja nem kell tartson semmilyen kellemetlenségtől, mert a mozi látogató közönség részére az uccai közlekedés éjjeli 12 óráig engedélyezve van.

Hogy az előadások korábban végződhesse- nek, azokat pontosan 7, illetve 9 órákor fog- ják megkezdeni és legkésőbb 11 órákor fog- nak végződni. Ugyanformán a közönségnek legalább másfélórát ideje lesz még az elő- adások után a hazamenetelre.

Sighet, 1940 július 12.

s. k. T. Mesesianu rendőrfőnök.

Vesztségben meghalt a Pasteur- intézetben a bukovinai falu farkas- kalandjának két áldozata

Cluj, július 17. Az elmúlt héten megír- tuk, hogy a bukovinai Campulung megye Ostie községéből 17 embert szállítottak be a kolozsvári Pasteur-intézetbe, akiket egy veszett farkas marcangolt össze. A farkas megtámadta a községi legelőn levő marhákat, a borjúkat vajússággal szétép- te s nemcsak, hogy a jószágait megmen- tésére siető, bottal és villákkal felfegyver- zett embereket támadta meg, hanem egy éjjel behatolt a községbe s az istállóba zárt állatokat akarta kihurcolni. A fiau- siak csoportba verődve, elkeseredett har- cot folytattak a farkassal, amely közülük 17 embert összeharapott s azután elmen- eült. Országőrökből és vadászokból aia- kult száztagú vadásztársaság vette üldö- zőbe a megveszett farkast, de az kitért a gyűrűből és elmenekült. Annak idején ép- pen azért, mert a farkas elmenekült, nem tudták kétségtelenül megállapítani azt, hogy veszt volt-e az állat, vagysem. A kö-

vetkezmények azonban sajnos beigazolták ezt a feltevést.

A Kolozsvárra beszállított 17 ember kö- zül kettő vesztségben meghalt, egy har- madik szintén megveszett, már csak órái vannak hátra. A Kolozsvárra szállított bu- kovinai parasztek közül eddig meghaltak Robanul Vasile 21 éves fiatalember — aki- nek az orrát és arcát marcangolta össze a farkas és három éves kis huga, akinek fej- börtét a veszett állat majdnem megskalpol- ta. Egy harmadik emberen is kitért már a vesztség s megmentése lehetetlen.

A Pasteur-intézet orvosai mindent elkö- vetnek, hogy a szerencsétleneket megment- sük, megérkezésük után nyomban erős vé- dőtásokat alkalmaztak, de már késő volt. Ugyátlászik a szerencsétlen bukovinai kis- gazdák későn érkeztek meg, mert a ves- zetség mérge már az idegpályákon át eljutott az agyba és ilyenkor minden vé- dőtás elkeszt.

SZÍNHÁZ·FILM·MŰVÉSZET

Teljes érték — olcsó helyár

A színház olcsó helyáras ciklusa teljes mértékben igazolta a várakozásokat. Estéről estére megtelik a színház lelkes közönséggel. Az olcsó helyárasok a legszelebb néprétegek számára is hozzáférhetővé teszik a legnemesebb szórakozást.

Ma este Szilágyi László, Békeffy István és Fényes Szabolcs gyönyörű operettjudo- ngságát, a Pusztai szerenádöt adják.

Péntek este az évad egyik legérdekesebb, izgalmas színműve, az Orvoskisasszony ke- rül színrre. Ezt a világsikerű aratott darabot kétszer adja e héten a színház, mert a darab- ban a teljes együttes fellép s a vidéki turnék miatt ritkán volt idehaza egyszerre az egész társulat.

A SZÍNHÁZ HETI MŰSORA:

Csütörtök fél 9: Olcsó helyáras esti előadás! Pusztai szerenád. (Az évad nagy operett- sikere.)

Péntek fél 9: Olcsó helyáras előadás! Orvos- kisasszony. (A teljes együttes idej egyik legszebb produkciója.)

Szombat délután 5: Fenség, fizetek! (Olcsó helyárasokkal.)

Szombat este 9: Olcsó helyáras esti elő- adás! Zsimberi zsimbori szépasszony. (Erdélyi Mihály legjobb operettje.)

Vasárnap délután 3: Pozsonyi lakodalom. (Olcsó helyárasokkal.)

Vasárnap délután 6: Orvoskisasszony. (Ol- csó helyárasokkal.)

Vasárnap este 9: Esti előadás olcsó hely- árasokkal! A sárga csikó. (A legszebb nép- színmű.)

Hétfő fél 9: Esti előadás olcsó helyárasokkal! Földindulás. (Kodolányi János emléke- zetes nagy sikert aratott, megrázó szin- műve.)

AZ URANIA MOZGÓ MŰSORA:

Szenzációs dupla műsor! 1. Tamás urfi ka- landjal. Mark Twain világhírű regényé- nek nagyszerűen sikerült színes filmvált- ozata. Főszerepben: Tom Kelly (a Kol- dus és királyfi címszereplője). Műsoron kívül a legújabb UFA hirdató a záróra meghosszabbítására való tekintettel elő- adások kezdete 3.15, 6.15 és 9.30 órákor. Minden előadás keretében bemutatóra 2 film és a legújabb UFA hirdató.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ, HIRDESSZEN AZ UJ KELET-BEN!

Bukarestben már a kora reggeli órákban kapható a repülőgépen érkező UJ KELET

Elárúsítóhelyek:

- Gara de Nord
Calea Griviței
Tutungerie Marghiloman
" Lido
" Scala
" Atene Palace
" Str. Regală
" Str. Academiei
Deb. de ziare Pasajul Academiei
Deb. de ziare Calea Victoriei (szemben a Telefonközponttal)
Tutungerie Café de la Paix
" Carpați
" Hotel Esplanade
" Hotel Luveru
" Cal. Vict. colț Bul. Academiei
" Brezoiului
" Hotel Princiar
" Lipsicani
" Prefectura Poliție
" Postel

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, július 18.

Bucuresti. 6.45: Hírek. 13: Időjelzés. Viz- állásjelentés, művészeti és kulturális hírek, látványosságok, rádióhírek, sportközlemé- nyek. 13.20: A rádió zenekara. 14: Hírek. 14.30: A rádió zenekara. 15: Közlemények. 19.45: Hírek magyar nyelven. 20: Időjelzés, majd felolvasás. 20.15: Hanglemek. 20.40: Hírek. 21: Mozart lemezek. 22: Hírek, sport- hírek. 22.20: Hírek. 22.40—23.30: Mozart lemezek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hangleme- zek. 11: Hírek. 13.10: Szalonzene. 13.40: Hi- rek. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 18: Hi- rek. 18.15: Előadás. 18.45: Cigányzene. 19.15: Elbeszélés. 19.45: Táncközpont. 20: Hírek. 20.25: Orvosi előadás. 20.45: Részletek Verdi Trubadur című operájából. 21.10: Löverseny- eredmények. 21.20: Pompái végnapjai. Hang- játék. 22.40: Hírek. 23.10: Katonazene. 24: Hírek. 24.25: Cigányzene. 1.05: Hírek.

Péntek, július 19.

Bucuresti. 6.45: Hírek. 13: Időjelzés. viz- állásjelentés, művészeti és kulturális hírek, látványosságok, rádióhírek, sportközlemé- nyek. 13.20: A rádió zenekara. 14: Hírek. 14.30: A rádió zenekara. 15: Közlemények. 19.45: Hírek magyar nyelven. 20: Időjelzés, majd felolvasás. 20.15: Román népdalok. 20.40: Hírek. 21: A Faust előadása hang- lemezekről. A második felvonás után hírek, sporthírek. A harmadik felvonás után hírek.

Budapest I. 7.40: Torna, hírek, hangleme- zek. 13.10: Rendőrzene. 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés. 14.30: A rádió szalonzene- kara. 15.03: Hírek. 17.45: Előadás. 18.15: Hanglemek. 19: Sportközlemények. 19.10: Csevegés. 19.30: Cigányzene. 20.15: Hírek. 20.25: Harmonikakettős. 20.40: Előadás. 21.10: Az Operaház zenekara. 22.40: Hírek. 23.10: Cigányzene. 24: Hírek. 24.20: Hang- lemezek. 1.05: Hírek.

APRÓ HIRDETÉSEK

Szavanként 2 lej, legkisebb apróhirdetés 20 lej. Alláshirdetések, tudóhelyek és fürdők hirdetései, továbbá elvesztett, eltűnt tárgyak miatti hirdetések szavanként 1 lej. Apró- hirdetéseket csak előre fizetés mellett köz- lünk. Jellegű levelekre, megkeresésekre csak válaszbelég ellenében válaszolunk és csak portóztott leveleket továbbítunk.

Villanegyedben elegánsan butorozott külön- bejárati szoba fürdőszobahasználattal kiadó. Telefon 36-73.

Francia nyelvtanár nő középiskolások kor- repetálását vállalja az összes tantárgyakból koszt és lakás ellenében. Cim a kiadóban.

Különbejárati butorozott szoba a belváros- ban kiadó. Érdeklődni: Astra-buffé, Piața Unirii.

Háztartás minden ágában jártas zsidó- lányt keresek azonnali belépésre. Ajánlatok Rudolf Schilling, Hunedoara.

Egy izr. fiatalember teljes ellátást kaphat. Ugyanott ort. kóser vegetáriánus, husos koszt is kapható kihordásra is. Kepes, Baron L. Pop 27.

Figyelem! Esvűvöket, barmicvemol és szőlő rendezését olcsón vállalom. Alkalmi tortákat, kuglereteket, stb. olcsón készítek, meghívásra ugy helyben, mint vidékre megyék sítál- főzni. Adlerné, Decebal 2.

Fiatal zsidó lány, perfekt román-német, gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadó- ban.

Elköltözés miatt nagyon olcsón eladó gobleknepek, butorok, ágyterítő, függő- nyók, sezlontakaró, szőnyegek, mosdókészlet, háztartási cikkek, libatollpárnák, stb. Str. Vladimirescu 16, apart. 1.

Vegetáriánus kóser koszt kihordásra is kapható. Cotita 5, emelet 9.

Okorkaüzletben jártas kisasszonya fel- vesz Bonbonerie „Grill”, Str. Regina Maria 48 szám.

Veszek uj cipőkrémdobozokat nagy meny- nyiségben, bármilyen litografiával. Cim a ki- adóban.

Anglia

A világhábo- ény, hogy An- ikai ércszállít- okat, arra k- 919. év után- den ágára és- az érchozamo- ban és gyarm- európai nemze- zett megszere- entette, hogy- akarta gazdas- részben siker- az 1937. eszté- összehasonlta- ban Anglia é- zalék volt. A- tán ez a s- emelkedett. R- zalékra, cin- lékra és ónbá- ra emelkedett- szetes, hogy e- kezett más á- elkerülni az- Ezek az ugr- Jugoszlávia, F- gium, Holland- szetes, hogy a- az utóbbi hárd- szítette, ismét

Aki Anglia- igyeli, amely- okban ércsz- eg kell ism- Adául Jugos- lamí ólom é- et angol töké- zlyáv ércmező- korában van- ban négy leár- 1938. év közép- saságban ösz- helye London- bányakutató- Howie nevé- Kosovka Mik- terre a Djelde- tén fektűznek- Trg. A bány- kezdték meg- 70.371 tonna- emelkedett. E- ban 2229 tonn- kaptak. Em- piritet is bány- —38-ban 100- angolok mind- éreket a leg- így a jugoszl- is meríték. A- az angolok k- magukat, hogy- Jugoszláviába- nek voltak ó- Hogy ezt meg- szeről több a- módon a tár- helyzete nagy- goszláviában- szerepel, azt a- A meglevő te- várható hozab- Vasércben é- ércben 22 mill- tonna, cink é- ércben 1.5 t- tonna és bary

Az angol é- ban már régo- repel. A vez- ciete de Mine- háboru alatt- ipar fejlesztés- saság alaptó- frankra emelt- volt annyira é- goszláviában- Mines de Cu- Jugoszlávia a- helyen áll az- zött. A „Mine- rülből husz- mel. Ez most- mára.

Ha Észake- hatjuk, hogy- tekintélyes n- most kitérő h- letet tett arr- finnországi n- Erre nem vo- okvetlenül for- készletével eg- A finnországi

Az ércek ura

Anglia az ércgazdaság minden ágára kiterjesztette befolyását

A világháború tanulságai és főleg az a tény, hogy Anglia felszerelési ipara az amerikai ércszállítótól kapta a megfelelő anyagokat, arra készítette Nagybritanniát, hogy 1919. év után befolyását az ércgazdaság minden ágára és mindenhol kiterjessze. Anglia az érchozamat nemcsak a saját dominiumaiban és gyarmataiban fokozta, hanem más európai nemzetek ércelelő helyeit is igyekezett megszerezni. Ez természetesen azt jelentette, hogy Anglia az Egyesült Államokat akarta gazdaságilag háttérbe szorítani. Ez részben sikerült is neki, amint az az 1913. és az 1937. esztendő statisztikai adatainak összehasonlításából kiderül. Olomban 1913-ban Anglia ércszükséglete hetvenhárom százalék volt. A hadfelszerelés fokozása folytán ez a százalékszám százötvenkettőre emelkedett. Rézben 59 százalékról 140 százalékra, cinkben 32 százalékról 172 százalékra és ónban 39 százalékról 305 százalékra emelkedett 1937-ben a szükséglet. Természetes, hogy ezt a szükségletet Anglia igyekezett más államokból fedezni és lehetőleg elkerülni az Egyesült Államok erőforrásait. Ezek az ugynevezett európai erőforrások, Jugoszlávia, Finnország, Spanyolország, Belgium, Hollandia és Norvégia voltak. Természetes, hogy a most folyó háborúban Anglia, az utóbbi három államot, mint szállítót elvesztette, ismét az Egyesült Államokra szorult.

A jugoszláv bányakincsek
Aki Anglia azon gazdasági mesterkedéseit igyekszik megérteni, különösen európai államokban ércszállítótól igyekezett megszerezni, meg kell ismernie azt a módszert, ahogyan például Jugoszláviában járt el. A délszláv himi ólom és cink termelésében a főszerepet angol tőke játsza. A legértékesebb jugoszláv ércezők a brit „Selection Trust” birtokában vannak. Ez a társaság Jugoszláviában négy leányintézetet alapított, amelyeket 1938. év közepén a „Trepca Mines Ltd.” társaságban összpontosított. A társaság székhelye Londonban van. Fiókja Belgrádban. A bányakutató jog az angol Andrew Sheddton Howie nevének szerepel. A társaság bányái Kosovka Mikrovica állomástól kilenc kilométerre a Djeldevje—Szaloniki vasutovonal mentén fekszenek. A legnagyobb tárna a Stari Trg. A bányászatot 1930. szeptemberében kezdték meg. A hozam, amely 1930-ban 70.371 tonna volt, 1939-ben 616.413 tonnára emelkedett. Ebből az ércmennyiségből 1930-ban 2229 tonna ólomot, 1003 tonna cinket kaptak. Emellett 1931—32-ben 6300 tonna piritet is bányásztak és ez a mennyiség 1937—38-ban 100.027 tonnára emelkedett. Az angolok minden törekvése az volt, hogy az érceket a leggyorsabban bányásszák ki és így a jugoszláv bányatelepeket lehetőleg ki is merítsék. A mostani háború kitörése előtt az angolok kénytelenek voltak arra szánni magukat, hogy az ércfeldolgozást magában Jugoszláviában vigyék keresztül. Kénytelenek voltak ólom- és cinkkohókat építeni. Hogy ezt megtehessek, a jugoszláv állam részéről több adókedvezményt kértek. Ilyen módon a társaság gazdasági és pénzügyi helyzete nagyon egészségessé vált. Hogy Jugoszláviában milyen hatalmas angol érték szerepel, azt a következő kimutatás igazolja. A meglévő telepeknél 1939-ben a következő várható hozamát állapították meg:
Vasércben huszonötmillió tonna, mangán ércben 22 millió tonna, ólom ércben 10 millió tonna, cink ércben 4 és félmillió tonna, réz ércben 1.5 millió tonna, piriten 10 millió tonna és barytban 35 millió tonna.

„Bor és Maidanpek”
Az angol érdekltség mellett Jugoszláviában már régóta francia és belga tőke is szerepel. A vezető réztársaság a francia „Societe de Mines de Bor”, amely már a világháború alatt megalakult a jugoszláv rézércipar fejlesztése céljából. 1936-ban ez a társaság alapítóját 15 millióról 60 millió frankra emelte. A francia kihasználás nem volt annyira erőszakos, mint az angol. A Jugoszláviában levő belga tőkét a „Societe de Mines de Cuivre de Maidanpek” képviseli. Jugoszlávia a Szovjetunió mögött a második helyen áll az európai rézérclelő államok között. A „Mines de Bor” társaság évente körülbelül huszezer tonna elektrolit rezet termel. Ez most szintén elveszett Anglia számára.

A petsamoi nikkell
Ha Északkelet-Európa államait vizsgáljuk, láthatjuk, hogy Anglia, amely Kanadában már tekintélyes nikkell telepekkel rendelkezik, a most kitörő háborút megelőző években kísérletet tett arra is, hogy a rendkívül értékes finnországi nikkelltelepeket is megszerezze. Erre nem volt szüksége, mert hiszen nem okvetlenül fontos az, hogy a világ nikkell-készletét egyedül Anglia rendelkezhesse. A finnországi nikkelltelepek az Északi Jeges

tenger partvidékén terülnek el, még pedig körülbelül negyven kilométer hosszúságban. Ezek közül a telepek közül csak a Kaulantunturi bányában körülbelül ötmillió tonna nikkell-réz ércet bányásztak, két százalék, sok helyt négy-öt százalékos nikkeltartalommal. Ugyanakkor ebből az érből 1.5 százalék rezet is kivontak. Petsamo neve az orosz- finn háború alkalmával került a világérdeklődés központjába. Heves küzdelmek zajlottak le környékén és a követő finn-orosz békeszerződés elvágta a lehetőségét annak, hogy Anglia ezen a területen megvethesse lábát. Pedig már minden el volt erre készítve. Az angol Mond Nickel Co, amely az International Nickel Co. of Canada egyik leányintézeté már megszerezte a finn hatóságoktól a bányászati engedélyt. Megalakította a Petsamon Nickeli Cy vállalatot is. Tervük az volt, hogy a nikkell érceket hajókon szállítják át Angliába és ott dolgozzák fel. Ezzel

szemben a finn kormány arra való hivatkozással, hogy a szállítás nehézségeket okoz és hogy a termelésből az államnak is megfelelő haszonrészesedést és munkáshelyezést kell biztosítani, ragaszkodott a finn értelepek hozamának helybéli feldolgozásához. Az angol vállalat közvetlenül a háború kitörése előtt már meg is kezdte a Petsamo körüli ipartelep kiépítését és a terv szerint ez a telep három év alatt már megfelelő hozamot is biztosított volna.

Aluminium Norvégiában

Norvégiának, — bár szükséglete nagyon csekély — 1909. év óta elég tekintélyes aluminium ipara van. Az előfeltételek, tekintettel a viziszállítás lehetőségeire, nagyon kedvezőek. Természetes, hogy Anglia itt is igyekezett megvetni a lábát. A legnagyobb norvég vállalat, a „Norsk Aluminium Co.” ma már az „Aluminium Ltd. of Canada” vállalat ellenőrzése alatt áll. A második legnagyobb aluminium vállalat a „Det Norske Nitritaktieselskap” szintén emleltet kanadai, továbbá a „Britisch Aluminium Co. Ltd.” és a francia „Pechiney”

ellenőrzése alatt áll. Befurakodott Anglia Norvégiába az aluminium feldolgozó iparba is, ahol természetesen tőkéjének segítségével rövid idő alatt igen nagy befolyásra tett szert. Nem csoda tehát, hogy Nagy-Britannia, melynek a most folyó élet-halál küzdelemben minden irányban ércre szüksége van, annyira fájjalja Norvégia elvesztését.

A spanyol réz

A múltban Spanyolországban az angol és a francia tőke vezető szerepet tett szert. Különösen Spanyolország piritbányáiban helyeztek el igen sok angol tőkét. A Rio Tinto, a Huelva Copper and Sulphur Co., a Tharsis Sulphur és az Orkomero Iron Ore Co. mind angol tőkékkel dolgozik. Néhány francia vállalkozás is van. Ma már természetesen ez a befolyás Spanyolországban is egyre nagyobb mértékben csökkent. Nem is valószínű, hogy Spanyolország a jövőben nagyobb szerephez engedjen jutni. Így Anglia Európának ezen a részen is háttérbe — és mindinkább az Egyesült Államok segítségére szorult.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi forgalom teljes ellanyhulását jelenti a bucarestii Kereskedelmi és Ipar-kamara legújabb heti beszámolója

Egyes cikkekben emelkedtek, másokban lanyhulnak az árak

Bucuresti, július 17. A bucarestii kereskedelmi és iparkamara legújabb heti jelentése a belföldi kereskedelmi forgalom nagy mérvű és általános lecsökkenéséről számol be. Ez a csökkenés tapasztalható országszerte, nemcsak a nagy kereskedelemben, hanem a detail cégeknek és nagy mértékben kihat a gyárak termelésére is.

Az árak alakulásával kapcsolatban a jelentés megjegyzi, hogy egyes olyan cikkekben, amelyekből a készletek nem kielégítőek, továbbra is árszálladulások tapasztalhatók, viszont számos cikkben a kereslet hiánya árnyhulást hozott, a legtöbb cikkben azonban az árak változatlanok. Az egyes cikkek forgalmáról a következőket közli a jelentés:
Gyarmatárúkban: a piac helyzete normálizálódott. Általában minden cikkből kielégítőek a készletek, kivéve a faolajat. A szappankészletek is most már kielégítőbbek, bár egyes minőségek még mindig hiányoznak. Az árak általában változatlanok.

Konzervhusokban a készletek kielégítőek, a forgalomban szezonzerű megcsappanás tapasztalható. A hűtőszekrények számának emelésével alig mutatkozik forgalomemelkedés, amit a zöltségek és frissfőzelmek bőtermésével indokolnak.

Italokban a készletek általában kielégítőek, a forgalomban csökkenés mutatkozik. Az árak általában változatlanok. Basarabia elcsatolása, valamint a gyenge szőlőtermés miatt a borárak emelkedése várható.

Gyapjában a piaci helyzet nem változott. A gyapjüggyűjtés országszerte normálisan folyik. Mivel most még holtsezón van, a textilgyárak csak kis tételekben vásárolnak.

A gyapotpiacon a helyzet javult. A mezőgazda lakosság most aratási munkálataival van elfoglalva és így nem mutat érdeklődést. A szövetezettek kis készletei teljes mértékben kielégítik a keresletet. Egyes ipari pamutfonal-fajtákban továbbra is hiány van, a megnehezült import miatt.

Cérnában holtsezón van. A gyárak a szükségletet teljes mértékben kielégítik, a nagy- és kiskereskedelem áruellátása teljes. Egyes külföldi cérnafajtákban és minőségekben változatlanul nagy a hiány.

Kézműárúkban az üzlet teljesen visszaesett, a kereslet a normális alatt van. Még a maximált áru cikkekben is alig mutatkozik számottevő forgalom.

Bőr és lábbeli. A bőrgyárak gyenge nyersanyagellátása nem változott. Talpbőrben a készletek és a termelés nem kielégítő, felsőbőrökben van elegendő. A cipőgyárak termelése teljes, a cipőkereskedők kevesen vannak áruval ellátva, azonban a forgalom nagy mértékben visszaesett. Még a maximált áru cipőkben is csekély a forgalom.

Tűzifában a piac helyzete keveset javult. Egyes városok a CFR-től elegendő vagont kaptak és így ezekben a készletek javultak, az árak nivellálódtak. Más városok ellátása továbbra is nehéz. **Petróleumtermékekben** a termelés és a forgalom normális, az árak sem változtak. Hasonló a helyzet a szénben, azonban egyes vállalatok és városok kellő ellátását a vagonhiány késlelteti.

A többi itt fel nem sorolt cikkel kapcsolatban a bucarestii Kereskedelmi és Ipar-kamara e heti jelentése megjegyzi, hogy a forgalom általában stagnál, az árak pedig változatlanok.

A városok tűzifaellátásának akadályai

Arad, július 17. Arad város vezetősége a közelmúlt napokban 30.738—1940. szám alatt átiratot intézett az aradi tűzifakereskedőkhöz, akiknek figyelmét felhívta a város 1940. május 9-iki 6-os számú rendeletére. Ez a rendelet tudvalevőleg arra kótelezi az aradi tűzifakereskedőket, hogy évi tűzifaszükségletük felét július végéig, míg másik felét szeptember végéig szerezzék be. Az újabb leirat közli a kereskedőkkel, hogy abban az esetben, ha a fakeskedők ennek a rendelkezésnek nem tesznek eleget, a város vezetősége arra kényyszerül majd, hogy illetékes helyen közben járjon azon fakeskedőktől telepengedélyének megvonása érdekében, akik idejében nem fedezték tűzifaszükségletüket, ugyanakkor pedig ettől függetlenül is eljárnak az említett kereskedők ellen. A város az átirathoz csatolta a CFR vezérigazgatóság azon közlését is, amelyben cölfolja a vagon hiányról elterjedt híreket.

A fentemlített átirattal kapcsolatban az Erdélyi Fakeskedők Egyesülete beadványt fordult Arad város vezetőségéhez és a

beadványban mindenek előtt azt szögezte le, hogy az aradi tűzifakereskedők kötelességük tudatában vannak, mindent elkövetnek a város lakossága tűzifaellátásának biztosításáért és föltétlenül el akarják kerülni az elmúlt télen bekövetkezett helyzetet, a város rendelkezésének száz százalékos végrehajtása azonban különböző akadályokba ütközik.

Igy mindenekelőtt megemlítik, hogy a tűzifakitermelési munkálatok még folyamatban vannak és jelenleg még nem állanak elegendő készletek rendelkezésre. A kínálat rendkívül csekély és ezzel magyarázható, hogy a közintézmények sem tudták tűzifaszükségletüket eddig még beszerezni. A fakeskedők nincsenek abban az anyagi helyzetben, hogy részben július, részben pedig szeptember végéig olyan összegeket fektessenek be, amelyek befektetése eddig 12 hónap leforgása alatt történt. Ahhoz, hogy a kereskedők a város rendelkezésének eleget tehessenek, egyenként 3—6 millió lejcs tartaléktőkével kellene rendelkezniük. Az aradi fatelepeken egészségi és tűzrendészeti okok, illetve rendszabályok miatt

4—25 vagon tűzifát lehet elhelyezni. Nagyobb mennyiségnek a telepeken való elhelyezése atz vonhatná maga után, hogy a kereskedőtől egészségügyi és tűzrendészeti kihágás címen vonják meg a telepengedélyeket. Annak ellenére, hogy a CFR azt hangsúlyozza, hogy elegendő vagon áll rendelkezésre, mégis az a helyzet, hogy a vagonhiány ma is érezhető és a vasut a vagonigénylésnek csak egynegyedét teljesíti. Ez a magyarázata annak, hogy az állami erdőpenztár, a CAPS aradi telepén sincsenek nagyobb tűzifamennyiségek.

Mindezekre való tekintettel a fakeskedők arra kéri a város vezetőségét, hogy hívja össze értekezletre az aradi fakeskedőket és a fatermelőket a helyzet megbeszélése végett. Az egyesület annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy ennek az értekezletnek során sikerült olyan megoldást találni, amely a jelenlegi adottságok szem előtt tartásával alkalmas a város lakossága tűzifa-szükségletének biztosítására.

Tárgyalások a hadsereg által kereskedőknél lefoglalt árúk értékesítéséről. Bucaresti-ből jelenti a Rador: Dragomir ezredes és Romascanu technikai szakértő tegnap tárgyalásokat folytattak azokkal a kereskedőkkel, akiknek áruit a hadsereg céljaira zárolták. Megállapodtak abban, hogy az árúk egyrészt piaci árakon vásárolja meg a hadsereg, másrészt pedig a fogyasztó közönség rendelkezésére bocsátják.

Svájccal megkezdődött a külkereskedelmi tárgyalásunk. A román-svájci külkereskedelmi egyezmény megújítására vonatkozó tárgyalások Bucarestiben ma megkezdődtek. A svájci delegáció dr. Weck miniszteri tanácsos elnökelete alatt tegnapelőtt Bucarestbe érkezett és dr. Weck-et Leon nemzetgazdasági miniszter audiencián fogadta. Tegnap kinevezték a tárgyaló román delegációt.

A ROMAN NEMZETI BANK HIVATALOS DEVIZAARFOLYAMAI:

107% felárral:	
Dollár	211.65—217.91
font	851.80—877.30
palesztinai font	852.84—878.40
egyiptomi font	873.54—899.73
svájci frank	47.71—49.27

88% felárral:	
font	567.87—584.91
svájci frank	31.88—32.64
francia frank	8.24—8.31
márka	49—50
olasz lira	7.17—8.25—9.50
pengő	26.50—27
csehkorona	4.68—4.71
szlovákkorona	4.68—4.71
török lira	92.—
dinár	2.898—3.06

A SZABADFORGALMI DEVIZAHIVATALI ARFOLYAMAI:

(70%-os kvóták)	
Angol font	973.50
palesztinai font	974.50
egyiptomi font	997.80
dollár	241.90
svájci frank	54.23
francia frank	5.50
svédkorona	57.69
török lira	192
angol font, 40%-os kvóta	1023
angol font, 20%-os kvóta	1078

A B) lista kompenzáció arfolyamai:	
font, angliai árukra	1.000
font, angol gyarmatok áruira	990

UJ KELET Legújabb hírek

Az alexandriai francia flotta legénysége Szíriában

Vichy, július 17. (Rador.) A Le Petit Dauphinois közli, hogy az Alexandriában állomásozó francia hajók legénységének nagy része elutazott Szíriába. Csupán a hajók karbantartásához szükséges matrózok maradtak vissza Godefroy francia altengernagy és a parancsnokló angol tengernagy megegyezése értelmében.

Pénzügyigazgató változás Kolozsváron

Cluj, július 17. A pénzügyminiszter Cimponeriu Constantin kolozsvári behajtási pénzügyigazgatót a szamosi királyi helytartóság mellett működő pénzügyi osztály élére nevezte ki felügyelői minőségben és az eddigi felügyelőt, Gallie Dumitru, Marosvásárhelyre helyezte át. A kolozsvári pénzügyigazgatóság behajtási osztálya élére Damaschiu S. Ioan, volt balti pénzügyigazgatót nevezte ki.

Francia napilap Londonban

London, július 17. (Rador.) A napokban jelent meg az első Londonban szerkesztett francia napilap. A lapot a július 14-i francia nemzeti ünnep alkalmából adták ki és 75 ezer példányban jelent meg. Az első szám nagy sikere arra készítette a lap kiadóit, hogy a lap megjelenését állandósítsák az Angliában tartózkodó francia csapatok, valamint a londoni francia kolónia tagjai számára.

Konoye herceg feltételekhez köti a miniszterelnökség vállalását

TOKIO, július 17. (Rador.) A Nichi-Nichi című lap szerint Konoye herceg csak bizonyos feltételekkel hajlandó elfogadni a miniszterelnökséget.

Beomlott a bánya, hatvanhárom bányász életét veszítette

Newyork, július 17. (Rador.) A Sonmani szénbányákban Pennsylvania államban 50 bányászt hatalmas robbanás ereje élve betemetett. A szerencsétlenség nagy mélységben történt. A mentő csapatok azonnal munkába léptek. Óriási erőfeszítésekkel eddig 22 haitottat emeltek ki. A többi 28 bányász még a beomlott bányarész alatt van eltemetve, de valószínűnek tartják, hogy ezek is mind halottak. Újabb jelentés szerint a Pennsylvania állam Sonmani bányájának egyik aknájában történt beomlás folytán 63 munkás elvesztettnek tekinthető.

A bíróságok nyári szünete

Cluj, július 17. Kolozsváron tegnap kezdődött meg a bíróságok nyári szünete, amely szeptember 15-ig tart. A szünet alatt szüneti tanács fog működni a törvényszéken, amely letárgyalja a felszínre kerülő legfontosabb ügyeket. Augusztus 15-ig az első és második tagozat keretéből alakult tanács fog működni, amelynek elnöke dr. Stanescu Gheorghe második tagozati elnök, tagjai dr. Breban Emil és dr. Pop Eugen törvényszéki bírák lesznek. Augusztus 15-től szeptember 15-ig a harmadik-negyedik tagozat keretéből alakult tanács fog szolgálatot teljesíteni, melynek elnöke dr. Traian Vladescu, tagjai Dumitru Boca és Constantin Osoianu törvényszéki bírák lesznek.

Megegyezés jött létre Japán és Anglia között

Az egyezmény értelmében Anglia felfüggeszti a Kinának való fegyverszállítást

TOKIO, július 17. (Rador.) A japán külügyminisztérium szóvivője kijelentette, hogy angol-japán megegyezés jött létre. A megegyezés pontjai a következők:

1. Az 1939. januárjában közzétett nyilatkozat értelmében Anglia felfüggeszti a Hongkongon keresztül történő fegyverszállításokat.

2. Július 18-iktól kezdődően három hónapon keresztül Anglia nem fog Kinának szállításra fegyvert, kőolajt, lőszert Birmán kerestül.

Hasonló nyilatkozatot adott ki egyidejűleg az angol külügyminisztérium is.

Tokio, július 17. (Rador.) A japán sajtó visszautasítja Hull külügyminiszter nyilatkozatát azokra a közlekedési utakra vonatkozóan, amelyeken keresztül az Egyesült Államok Csang-Kai-Sek marsallt hadianyaggal látják el. A japán lapok szerint az Egyesült Államok külügyminiszterének kijelentése beavatkozást jelent Japán belső ügyeibe.

London, július 17. (Rador.) Maisk londoni szovjet követ felkereste Butler külügyi államtitkárt, akinél az angol-japán tárgyalásokról érdeklődött.

Hitler rádióbeszédében bejelenti az Anglia elleni támadás megkezdését

Spanyolország belép a háborúba? Hír szerint Szíria megszállására készülnek az angolok

Az Anglia elleni nagy támadás előkészületeire összpontosul a világsajtó és a nemzetközi politikai tényezők figyelmé. Rómában úgy tudjuk, hogy Benito újabb berlini útja küszöbön áll. Az olasz külügyminiszter hír szerint fontos tárgyalásokat fog folytatni a német fővárosban. Berlini forrásból származó híradás szerint Hitler vezérkancellár ma tartja meg rádióbeszédét, amelyben bejelenti az Anglia elleni támadás megkezdését. Ugyanakkor a belgrádi „Vreme” című lap tudni véli, hogy az angol haderő Szíria elfoglalására készül és minden órában várható az angol támadás megindulása. Az angolok állítólag ultimátumot intéztek a közelkeleti francia haderők parancsnokaihoz, hogy szolgáltatassák ki hadirepülőgépeiket. Az ultimátumot a franciák visszautasították. Római körökben nagy fontosságot tulajdonítanak a spanyol hadsereg átszervezésének és úgy vélik, hogy Spanyolország bármelyik pillanatban a hadviselőkhöz sorába léphet.

Select Muzgo

MA, CSÜTÖRTÖKÖN NAGY VIGJÁTEK PREMIER!

Adele Sandrock

világhírű komika karrierjének utolsó filmje:

A kanadai naognéni

rendkívüli vigjáték, tele mosollyal és jókedvvel. Főszerepekben:

Ralph Arthur Roberts, Jack Trevor

VIGSÁG! 2 ÓRAI NEVETES! MULATSÁG! ZENE!

Milsoron kívül a legújabb UFA hirdató a complegnei fegyverszünet és Metz város elfoglalásával. Előadások kezdete: 3.15, 5.15, 7.15 és 9.30 órakor.

Katonai véstörvényszéket állítanak fel Angliában

London, július 17. (Rador.) A Reuter iroda jelentése szerint Anderson angol belügyminiszter törvénytervezetet nyújtott be amellyel a kormánynak adott bizonyos felhatalmazásokat kívánják megerősíteni. A törvénytervezet külön bíróság felállítását kéri arra az esetre, ha támadás, vagy megrohanás kapcsán szükségessé válna bizonyos súlyos büntényt elkövető szemé-

lyek elleni megtorlás alkalmazása. A különleges törvényszékek hatáskörébe tartozik az összes büntények letárgyalása, gyakorlatban azonban csak a katonai jellegű esetekkel fognak foglalkozni. Ítéleteik megfellebbezhetetlenek lesznek a bármilyen büntetést, beleértve a halálbüntetést is, kiszabhatnak.

Németország nem fél a második háborus téltől — hangsúlyozzák Berlinben

Berlin, július 17. (Rador.) A DNB iroda jelentése szerint a Newyork Times nemrég cikkét közölte a németországi élelmszerhelyzetről, megállapítva, hogy a második háborus tél sokkal súlyosabb lesz Németországban a buzatartalékok lemorzsolódása, a kereskedelem nehézségei következtében és amiatt is, hogy nincs elég szállító eszköz. Német illetékes helyen megállapítják ezzel kapcsolatban, hogy a német élelmezésügyi miniszter nemrég kijelentette, hogy az ellátás s a készletek felújítása teljesen biztosítva van a jövő évre. Német mértékadó körök jelenleg az 1940-42 évi előkészületekkel foglalkoznak. A buza és hús készletek is biztosítva vannak s így Németországnak nincs mit tartania a második háborus téltől.

ötven bomba esett Halfára, anélkül, hogy célba talált volna — jelentik az angolok

Kairó, július 17. (Rador.) A Reuter iroda közleménye szerint július 14-én a nyugati sivatagon a tüzéség arra kényszerítette az ellenséges gépesített szállításokat, amelyek a Capuzo erődbe akartak behatolni, hogy visszaforduljanak. Capuzo erődben egy petróleum és lőszerraktárt felgyújtottak. Az első Palesztina elleni intézett légitámadás alkalmával az ellenséges gépek ötven bombát dobtak Hajfára, anélkül, hogy célba találtak volna. Július 14-re virradó éjszaka a moylei helyőrséget sikeresen visszavonták. Somáliában a Gamuk Atrasi olasz állás ellen irányult támadás. Szudánból nincs jelenteni való.

Róma, július 17. (Rador.) A DNB jelentése szerint az olasz hadügyminiszter külön törvénnyel felhatalmazták, hogy a hadi költségvetésen kívül még tizenhatmillió lírát fordíthasson nemzetvédelemre.

Amerikai önkéntes pilótákat toboroznak az angolok

Newyork, július 17. (Rador.) A DNB jelenti: A repülőszemélyzet hiánya miatt Anglia amerikai pilótákhoz fordult, akik legalább 250 órát töltöttek levegőben. A Newyork Herald Tribune írja, hogy az amerikai pilótákat nem köteleznék hűség- eskü letételére s ha megfelelő számban jelentkeznek, külön rajokba osztják be őket. Angliának rádiótávírássokra is szüksége van, — írja a lap.

Ottawa, július 17. (Rador.) A légügyi minisztérium egyik tisztviselője kijelentette, hogy számos amerikai pilóta belépett a kanadai légi erők kötelékébe.

Alexandriát bombázták

Alexandria, július 17. (Rador.) Ma újabb olasz légi támadást intéztek Alexandria városára, mely egy órán keresztül tartott. A bombák egy személyt megöltek, kettőt megsebesítettek.

Két és félmillió katona áll fegyverben Angliában

Az angol hadügyminisztérium közölte, hogy az angol katonai szolgálattal két millió 500 ezer tagja van. Az aktív hadsereg létszáma 2 millió 500 ezer emberre tehető. A nagyvezérkar reméli, hogy a tél folyamán ez a szám három millió katonára fog emelkedni, akik kitűnően vannak felkészülve.

A Daily Mail tudósítója jelenti, hogy Tanganyika kormánya százezer font sterlinget bocsátott az angol kormány rendelkezésére a háború folytatásának céljából. A tanganyikai szövetségetek szövetsége szintén 50 ezer fontot utalt át kamatmentesen az angol kormánynak.

A kereskedelmi minisztérium hivatalosan közli, hogy Anglia szerződést kötött több állammal annak a szénmennyiségnek az átadására, amely Franciaország zárlat alá helyezésével felszabadul. Az angol kormány ilyen szerződéseket kötött Kanadával, a délamerikai államokkal, valamint Portugállal, amelyek magasabb áron fizetik meg az angol szén, mint Franciaország. Ennek következtében az angol szénipar 40 millió tonnával növelte széntermelését.

Lezuhant a repülőgép — öt ember meghalt

Newyork, július 17. (Rador.) Makelville kaliforniai helységben egy repülőgép lezuhant. Öt személy, köztük két asszony, életét veszítette.

Ankarában élénk figyelemmel kísérik Cripps moszkvai tárgyalásait

London, július 17. (Rador.) A Daily Telegraph ankarai tudósítója jelenti, hogy török politikai körök nagy érdeklődéssel figyelik azokat a tárgyalásokat, amelyek Nagy-Britannia és Szovjet-Oroszország között. Török körökben különös jelentőséget tulajdonítanak Sir Stafford Cripps moszkvai személyes tevékenységét, amelynek célja az, hogy a két állam között barátságos viszonyt teremtsen. Törökországban remélik, hogy az angol nagykövet fáradozásait siker fogja koronázni.

HUSZONÖT MILLIÓ DOLLAR ÉRTEKŰ ARANY ERKEZETT NEWYORKBA ANGLIÁBÓL

Newyork, július 17. (Rador.) Ma 25 millió dollár értékű arany érkezett Newyorkba, amely az Angol Bank tulajdona. A Newyork Herald Tribune szerint a Federal Reserve banknál eddig letétbe helyezett arany értéke egy milliárd 750 millió dollárt tesz ki.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefon: 18-60.

Taxa po
plătita
No. 30
16. Tel
Haven
svre C
földr
lév
Hird
„UJ
bánati za
ja. Cikke
forrás me

OKOS E
GAD.
AKI VIG
LELKET S
HOGY
BRIZZE T
MAGAD K

Az An
offenz

A küszöb
offenziva á
közli, mint
loktében.
offenziva s
és komplika
versus“-ban
gostanu vol
„Az Ang
ledik. Órák
se? Ki tu
de még ke
szavak háb
a La Manc
és a Fekete
mény haro
kára kezd
göben és a
nagy birod
szabjanak
hogy egy h
meg, ami e
mel.

Churchill
dött Anglia
mra. A m
háboru hos
Anglia egy
akkor ránu
felkészütel
ségel soha
a nemzet s
tározottabb
Londont ha
va. Church
pességét, ve
nagy, hogy
borunak má
mint napjal

Ezzel a
tinensről ug
zakodást he
illetően: az
késhe soká
gítették a t
valamint az
közötti elle
lat egyre
mindjobban
a tengerala
minduntalan
Ennek a
egyre élénk
ad alafestés
ja a holnap
Az előrel
ismeretlen,
tika történe
állapítást
utolsó epiz

Anglia v
pontjából e
Baldwin hir
határai a
politikájána
határok a
határok elv
együtt bár
mentális of
politika fej
léttetik a n
nyeit.

Először
egyedül áll
legi szövets
sége jelent
meg, hogy a
tinentális e
került és a
Első ízben k
cigt elfoglalt
az Egyesült

